

Riika Vähäaho ja Liisi Vähäsöyrinki

MEIJÄN VASU

Huoltajien ja lasten ääni Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelmassa

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosionomi (AMK)
Joulukuu 2017**

TIIVISTELMÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2017	Tekijä/tekijät Riika Vähäaho & Liisi Vähäsöyrinki
Koulutusohjelma Sosionomi (AMK)		
Työn nimi MEIJÄN VASU -Huoltajien ja lasten ääni Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelmassa.		
Työn ohjaaja Kirsi Herranen-Somero	Sivumäärä 53+4	
Työelämäohjaaja Anne Järvenpää		
<p>Tutkimuksemme tarkoituksena oli selvittää oulaistelaisten varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten ja huoltajien mielipiteitä Oulaisten varhaiskasvatuksesta, jotta heidän mielipiteensä voitaisiin tiedottaa ja tuoda esille tulevassa Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelmassa.</p> <p>Kyseessä oli kvantitatiivinen tutkimus, jossa keräsimme aineiston kahden eri kyselylomakkeen avulla. Toinen kyselylomake oli suunnattu huoltajille ja toinen lapsille. Kyselyt tehtiin tammi-helmikuussa 2017. Tutkimukseen osallistui 133 huoltajaa ja 191 lasta Oulaisten varhaiskasvatuksesta.</p> <p>Huoltajien tutkimustuloksissa ilmeni, että oulaistelaiset huoltajat arvostivat hyvää hoitoa ja huolenpitoa. Lisäksi huoltajat arvostivat luontoa leikkiympäristönä, leikin merkitystä lapsen kasvulle ja kehitykselle sekä kiireetöntä ilmapiiriä. Lasten tutkimustulosten kolmesta eri kategoriasta nousivat mielekkäimmiksi asioiksi leikkiminen, ulkoilu ja retket sekä se, että päivähoitossa on sellaisia leluja, joilla lapsi haluaa leikkiä.</p>		

Asiasanat

Huoltajien osallisuus, lasten osallisuus, varhaiskasvatus, varhaiskasvatuspedagogiikka, varhaiskasvatussuunnitelma, yhteistyö

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2017	Authors Riika Vähäaho & Liisi Vähäsöyrinki
Degree programme Social services		
Name of thesis Meijän vasu. Parents' and children's thoughts on the early childhood education plan of Oulainen.		
Instructor Kirsi Herranen-Somero	Pages 53+4	
Supervisor Anne Järvenpää		
<p>The aim of this thesis was to increase parents' and children's involvement in early childhood education planning in day care in Oulainen.</p> <p>The main objective was to find out what parents and children think about the early childhood education plan of Oulainen. We wanted to make sure that parents and children can be part of the planning so in January 2017 a questionnaire was delivered for all parents and children who used early childhood services in Oulainen. A total of 191 children and 133 parents replied to the questionnaire.</p> <p>Parents in Oulainen appreciate an unremitting atmosphere. They wanted their children to have exercise and playing in the day care. The nature around Oulainen should be used as much as possible. Children appreciate playing the most.</p>		

<p>Key words</p> <p>Children's participation, cooperation, early children education plan, early children education, parent's participation</p>

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
2 SISÄLLE PAIKALLISEEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAAN	3
2.1 NÄKÖKULMIA VARHAISKASVATUKSEEN	3
2.2 VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN KOLME ERI TASOA	5
2.3 VARHAISKASVATUSPEDAGOGIIKKA LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMASSA	8
2.4 OSALLISUUDEN EDISTÄMISEN ERI TASOT	9
2.4.1 LASTEN OSALLISUUS LAISSA JA SHIERIN TEORIASSA	10
2.4.2 HUOLTAJIEN OSALLISUUS VARHAISKASVATUKSESSA LAIN MUKAAN	12
2.5 VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖN JA HUOLTAJIEN VÄLISEN YHTEISTYÖN KEHITTYMINEN	12
3 TUTKIMUKSEN KULKU	16
3.1 TUTKIMUKSEMME TAVOITTEET	16
3.2 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TUTKIMUSONGELMAT	17
3.3 TUTKIMUSSUUNNITELMA	17
3.4 TUTKIMUSMENETELMÄT	18
3.5 AINEISTON KERUU JA ANALYYSI	19
3.6 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	20
3.7 Aiempiä tutkimuksia lasten ja huoltajien osallisuudesta	22
4 HUOLTAJIEN TUTKIMUSTULOKSET	24
4.1 HUOLTAJIEN VASTAUKSET	25
4.1.1 KOLME TÄRKEINTÄ ARVOA	26
4.1.2 KOLME TÄRKEINTÄ TOIMINTATAPAA	27
4.1.3 KOLME TÄRKEINTÄ SISÄLTÖÄ	28
4.1.4 KOLME TÄRKEINTÄ YHTEISTYÖTAPAA	30
4.1.5 MONIAMMATILLISUUS	31
4.1.6 TIEDONSAANTI	32
4.1.7. AVOIN KYSYMYS	33
5. LASTEN TUTKIMUSTULOKSET	34
5.1 LASTEN VASTAUKSET	34
5.1.1 MEIDÄN YHTEISÖMME	35
5.1.2 MINÄ ILMAISEN	37
5.1.3. MINÄ KEHITYN	40
6. YHTEENVETO	43
6.1 HUOLTAJIEN VASTAUKSET	43
6.2. LASTEN VASTAUKSET	44
6.3. MEIJÄN VASU	46
7. POHDINTA	47
LÄHTEET	52
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatus muuttuu ja kehittyy jatkuvasti. Loppuvuodesta 2016 Opetushallitus laati ja päätti varhaiskasvatustalakiin perustuvasta Valtakunnallisesta varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Päätöksen pohjalta jokaisen kunnan ja palvelun tuottajan tuli tehdä oma paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma, joka koskisi kaikkia kunnan varhaiskasvatuspalveluja, tai jokainen varhaiskasvatuspalvelua tuottava yksikkö tekisi oman varhaiskasvatussuunnitelman. Tämä paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma otettaisiin käyttöön virallisesti 1.8.2017. (Opetushallitus 2016a.) Oulaisissa tehtiin yksi yhteinen varhaiskasvatussuunnitelma Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta (Oulaisten kaupunki 2017). Kunnan jokaisen varhaiskasvatusta tuottavan palvelun tulee noudattaa heidän paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaansa ja näin kunta saa yhteisen näkemyksen varhaiskasvatuksesta. Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet takaavat laadukkaan varhaiskasvatuspalvelun myös joka puolelle maata. (Opetushallitus 2016b, 8-9.)

Saimme ajankohtaisen opinnäytetyömme aiheen Oulaisten kaupungin varhaiskasvatusjohtaja Anne Järvenpäältä tammikuussa 2017. Pääsimme mukaan projektiin suunnittelemaan ja toteuttamaan Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelman alusta loppuun asti. Aikataulu oli tiukka ja paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman oli oltava valmiina toukokuuhun mennessä, jolloin se lähetettiin lautakuntaan hyväksyttäväksi. Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelmaa työsti meidän lisäksemme ennalta kasattu työryhmä, joka koostui päiväkotien johtajista, lasten vanhemmista ja varhaiskasvatuksen johtajasta. Työryhmää ohjasi ohjausryhmä, johon kuuluivat samat henkilöt kuin työryhmään, vanhempia lukuun ottamatta.

Lasten ja huoltajien osallisuutta korostetaan tänä päivänä paljon. Paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan olikin täten tärkeää saada mukaan oulaistelaisten lapsien ja heidän huoltajiensa toiveet. Tämän myötä teimme heille kyselyt, joiden tulokset liitimme paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Huoltajat saivat laatimamme kyselyn kotiin täytettäväksi ja työntekijät haastattelivat lapset päivähoitossa valmiin kyselypohjan avulla. Opinnäytetyössämme halusimme tietää, mitä juuri oulaistelaiset huoltajat ja lapset ovat mieltä Oulaisten varhaiskasvatuksesta ja mitä he haluavat siltä. Kyselyiden vastaukset syötimme SPSS -ohjelmaan ja näin saimme vastaukset kysymyksiimme.

Huoltajien ja lasten osallisuus sekä heidän paikallinen näkemyksensä ovat tärkeitä Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelmaa ajatellen. Uusi Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma vaatii sen, että

huoltajat ja lapset ovat osallisia paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman suunnittelussa. Juuri tämän vuoksi halusimme tehdä projektin tästä osiosta varsinaisen opinnäytetyömme. Lisäksi järjestimme kaksi henkilöstöiltä, jossa Oulaisten varhaiskasvatuksen henkilökunta kokoontui pienryhmissä miettimään paikallista varhaiskasvatusta, jonka myötä saivat enemmän yhteistä näkemystä varhaiskasvatuksesta.

Kyselyjen myötä saimme huoltajien ja lasten mielipiteet koottua yhteen ja tavoitteenamme oli saada ne tuotua paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan esille ja tuotua ne varhaiskasvatuksen työntekijöiden tietoisuuteen. Näin ollen he pystyisivät kehittämään oppimisympäristöä huoltajien toiveiden ja lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan. Opinnäytetyössämme olemme analysoineet kyselyt ja tehneet erilaisia ristiintaulukointeja syventäen ja tuoden esille eri tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet eri vastausvalintoihin. Vastausten ristiintaulukoinneissa käytimme vastaajien taustatietoja eli ikää, sukupuolta, päivähoitopaikkaa ja perheen lapsilukumäärää.

Merkittävimpana lähteenä olemme käyttäneet opetushallituksen Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteita 2016, joka on ohjannut koko projektia. Toinen merkittävä lähteemme on varhaiskasvatuslaki, johon kaikki perustuu ja joka on Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman taustalla. Paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa sekä sitä kautta opinnäytetyössämme korostuvat lasten ja huoltajien osallisuus, varhaiskasvatus, varhaiskasvatuspedagogiikka, varhaiskasvatussuunnitelma sekä yhteistyö huoltajien ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä. Osallisuuden näkökulmaa haimme Shierin viisiportaisen osallisuudenpolun mallista. Olemme saaneet tietoa lasten ja huoltajien osallisuudesta sekä yhteistyön toimivuudesta myös muiden opinnäytetöiden tuloksista.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden, saamiemme kyselyjen tulosten sekä johto- ja työryhmässä päätettyjen asioiden avulla kirjoitimme Oulaisten paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman puhtaaksi sekä kuvitimme sen. Tämän ansiosta Oulainen sai kaupungilleen yhtenäisen varhaiskasvatussuunnitelman, jota kaikki Oulaisissa toimivat varhaiskasvatuspalvelua järjestävät tahot noudattavat. Me hyödyimme tästä projektista paljon, sillä saamamme vastuu ja moniammatillinen yhteistyö kehittivät meitä tulevina sosionomeina ja varhaiskasvattajina.

2 SISÄLLE PAIKALLISEEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAAN

Opetushallitus on laatinut Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet varhaiskasvatustilain (36/1973) perusteella. Laki säätää lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä esiopetukseen, eli varhaiskasvatus on osa Suomen koulujärjestelmää. Varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuutta koko maassa, toteuttaa lain määräämät tavoitteet sekä ohjata varhaiskasvatuksen laadun kehittämistä. Itse varhaiskasvatussuunnitelmakokonaisuus koostuu valtakunnallisesta, paikallisista ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmista. Jokaisen kaupungin tulee laatia varhaiskasvatuksen perusteiden perusteella oma varhaiskasvatussuunnitelmansa, jonka avulla voidaan seurata ja toteuttaa lain (36/1973) 9 § määräämiä tavoitteita. (Varhaiskasvatustilain 19.1.1973/36.) Tämän myötä myös Oulaisten kaupungin tuli laatia oma kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelmansa.

Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatijoiden on otettava huomioon varhaiskasvatuksen henkilöstön, huoltajien sekä lasten mahdollisuus osallistua suunnitelman laatimiseen ja kehittämiseen (Varhaiskasvatustilain 19.1.1973/36, § 7b). Yhteistyö varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa tehdään paikallisten opetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa (Opetushallitus 2016b, 9-10). Suurin haaste on siis, kuinka saada paikallisten huoltajien ja lasten ääni myös kuuluviin varhaiskasvatussuunnitelmassa.

2.1 Näkökulmia varhaiskasvatukseen

Varhaiskasvatusta voidaan lähestyä useasta eri näkökulmasta, jonka vuoksi sen määrittely on haastavaa. Eri näkökulmat voivat olla historiallis-kulttuurisia, kasvatuksellisia, opetuksellisia tai hoidollisia. Lähestymistapana varhaiskasvatus saa erilaisen merkityksen katsotaanko sitä tutkimuksena, kasvatuksen näkökulmasta vai oppiaineena kasvatusajattelun mukaan. (Ojala 2015, 1.) Lähestymme kuitenkin varhaiskasvatusta yleisesti tarkastelemalla, mistä lähtien sitä on ollut, mitä se on, sekä mitä se sisältää.

Varhaiskasvatusta, eli aiemmin kutsuttuna päivähoitoa, on ollut jo 1820-luvulla, kun Suomessa käynnistettiin ensimmäisiä pikkulastenkouluja. Ne olivat yleensä hyväntekeväisyysjärjestöjen perustamia. Pikkulastenkouluja kutsuttiin köyhäin kouluiksi, sillä koulut olivat hyvin edullisia. Niiden tarkoitus oli hoitaa lapsia heti, kun he kykenivät olemaan ilman vanhempia ja näin estää heitä kerjuulta ja samalla

suojella heitä. Vuonna 1861 perustettiin ensimmäinen virallinen lastentarha, minne oppi haettiin saksalaisilta opettajilta. (Alaranta 2017, 30, 34.)

Yleisesti Suomessa päivähoidon tarve ja synty sijoittuvat sotien jälkeiseen aikaan, kun maatalous ei työllistänytkaan normaaliin tapaan ja ihmiset muuttivat kaupunkiin töihin. Päivähoitojärjestelmän luominen lisäsi erityisesti naisten työhön osallistumista ja opiskelumahdollisuuksia ja näin vaikutti koko yhteiskunnan talouskasvuun. Ensimmäinen päivähoidosta annettu laki tuli voimaan 1973, minkä jälkeen päivähoitojärjestelmä alkoi muistuttaa nykyistä muotoaan. Yksityisten ja erikoistuneiden päivähoitopalveluiden markkinat ovat 1990-luvulta alkaen olleet osa pohjoismaista hyvinvointimallia. (Alila & Kinos 2014, 8-9.) Subjektiiivinen oikeus päivähoitoon tuli ensin alle 3-vuotiaille vuonna 1990 ja kuusi vuotta myöhemmin alle kouluikäisille. Päivähoitolakiin lisättiin lasten oikeus esiopetukseen vuonna 1999. Päivähoitolain sisältöä kritisoitiin heikoksi ja siihen kaivattiin uudistuksia, sillä se ei sisältänyt tarpeeksi tietoa lasten asemasta tai lapsen tarpeista ja oikeuksista. Vuonna 2013 päivähoidon hallinnollisuus siirtyi sosiaalihuollon alaisuudesta opetus- ja kulttuuriministeriölle ja samalla osaksi kasvatus- ja koulutusjärjestelmää. (Alila & Kinos 2014, 8-13.)

Tänä päivänä varhaiskasvatus nähdään osana elinikäistä oppimista ja puhutaan lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Lapset nähdään omina itsenään ja heillä on oikeus laadukkaaseen ja rikkaaseen elämään. Lapsen ensimmäisinä elinvuosina lapsi kehittyy ja oppii hyvin intensiivisesti, joten lapsen oppimista tulisi tukea mahdollisimman paljon, jotta aikaisessa vaiheessa nouseviin pulmiin voidaan antaa tukea nopeammin. Investoimalla lapsen varhaisvuosiin nähdään sen vaikuttavan positiivisesti yhteiskuntaan. Varhaiskasvatuksella on myönteinen vaikutus lapsen myöhempisiin opintopolkuihin ja työelämään, mikä takaa yhteiskunnalle taloudellista kehitystä ja yhteiskunnan vakautta. (Karila, Kosonen & Järvenkallas 2017, 11.)

Sisällöltään varhaiskasvatus on pienen lapsen elämässä tapahtuvaa vuorovaikutuksellista kasvatuksen, hoidon ja opetuksen kokonaisuutta (Opetushallitus). Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista ja siinä painottuu erityisesti pedagogiikka (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36, § 1). Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten hyvinvointia tukemalla heidän kasvuaan, kehitystään ja oppimistaan (Opetushallitus). Lapsen hyvinvoinnin edistämisen ensisijainen vastuu on lasten huoltajilla, mutta varhaiskasvatus vastaa omalta osaltaan tukien perheitä heidän kasvatustehtävässään. Varhaiskasvatuksen taustalla on valtakunnallinen ohjeistus, jonka tarkoituksena on luoda varhaiskasvatukseen osallistuville lapsille tasavertainen kasvun, kehityksen ja oppimisen kokonaisuus. (Opetushallitus 2016b, 8.)

Varhaiskasvatustalaki säättää ensimmäisessä pykälässä lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatusta sitä tarvitseville lapsille joko päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena, joka järjestetään varhaiskasvatusta varten varatuissa tiloissa. (Varhaiskasvatustalaki 19.1.1973/36, § 1.) Varhaiskasvatustalaki on osa suomalaista koulujärjestelmää, joka tukee lapsen kasvun ja oppimisen polkua varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja kouluun (Opetushallitus 2016b, 8). Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen. Kuitenkin lapsen huoltajat päättävät lapsensa osallistumisesta siihen. Esiopetus on toiminnallista varhaiskasvatusta. (Opetushallitus.) Varhaiskasvatustalaki nähdään myönteisenä asiana lapsen kehitykselle elinympäristön tukiessa positiivisesti lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatustalakiin osallistumisen katsotaan olevan osa hyvää elinympäristöä, sillä se tukee kotikasvatusta ja auttaa oppimispolulla kasvua ja kehitystä. On todistettu, että varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset ovat itsenäisempiä, kykenevät keskittymään paremmin, omaavat yhteistyötaitoja ja ovat positiivisempia oppimisen suuntaan mitä kotihoidossa olleet lapset. Myös kielellisen, kognitiivisen ja matemaattisen taitojen kehitykselle on nähty olevan hyötyä varhaiskasvatukseen osallistuvilla lapsilla ja nämä taidot ovat heijastuneet positiivisesti myöhemmälle koulupolulle. (Karila ym. 2017, 12-13.)

Varhaiskasvatustalaki ohjaa varhaiskasvatustalaki, joka velvoittaa jokaista kuntaa tarjoamaan lapsille varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatustalakiin säädetään päivähoitoon sisällön vaatimukset mm. lapsen mahdollisuudesta leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöihin. Lapsen ravitsemustarpeita täyttävän terveellisen ja tarpeellisen ravinnon tarjoamisesta varhaiskasvatustalakiin säädetään varhaiskasvatustalakiin. Kunnan tulee järjestää asukkailleen varhaiskasvatustalakiin säättämää päivähoitoa täyttäen lain sisällön sellaisenaan ja siinä laajuudessa kuin se laissa säädetään. Varhaiskasvatustalaki määrittää myös henkilöstön kelpoisuusvaatimukset sekä henkilöstön tarpeellisesta määrästä lapsia kohden. (Varhaiskasvatustalaki 19.1.1973/36, § 2a-b, § 4 & § 4a, § 5.) Laadukas varhaiskasvatustalaki toteutuu parhaimmillaan ammattitaitoisen henkilöstön luodessa lapsille positiivisia ja mielekkäitä kokemuksia ikätovereidensa kanssa. Suomessa useat kunnat tukevat taloudellisesti pienten lasten kotikasvatusta. Tämän myötä Suomessa varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä on alhaisempi verrattuna muihin EU:n jäsenmaihin ja Pohjoismaihin. (Karila ym. 2017, 14.)

2.2 Varhaiskasvatustalakiin kolme eri tasoa

Varhaiskasvatustalakiin kolmitasoinen. On olemassa valtakunnallinen varhaiskasvatustalakiin kolmitasoinen, paikallinen varhaiskasvatustalakiin kolmitasoinen sekä lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatustalakiin kolmitasoinen.

telma. Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma tukee ja ohjaa varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja sen kehittämistä. Se myös takaa laadukkaan ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen toteutumisen ympäri Suomea. Varhaiskasvatuksen perusteissa määrätään varhaiskasvatuksen keskeisistä tavoitteista ja sisällöistä sekä lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman sisällöstä. (Opetushallitus 2016, 8.)

Opetushallitus päätti varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, joka on varhaiskasvatuslain 9 §:n mukaan antama määräys. Varhaiskasvatussuunnitelma on jatkumo esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin ja tämä vahvistaa varhaiskasvatuksen asemaa Suomen koulujärjestelmässä. Varhaiskasvatuksen järjestäjien ja muiden palveluntuottajien tuli noudattaa Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteita laatiessaan paikallisia varhaiskasvatussuunnitelmia. Jokainen paikkakunta teki omat paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmansa Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta ja nämä paikalliset suunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2017. (Opetushallitus. 2016a.)

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan määrittämään, ohjaamaan ja tukemaan varhaiskasvatuksen järjestämistä. Suunnitelmassa tarkennetaan valtakunnallisia perusteita paikallisesti ja siinä otetaan huomioon paikkakunnan erityispiirteet, mahdolliset pedagogiset painotukset sekä lasten tarpeet. Varhaiskasvatuksen järjestäjän velvollisuutena on huolehtia, että henkilöstö, huoltajat ja lapset saavat osallistua paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen ja kehittämiseen. Lapsen eheän oppimispolun jatkuvuuden turvaamiseksi esi- ja perusopetuksen edustajat osallistuvat varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen ja kehittämiseen. Tarvittaessa paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma tulee kirjoittaa myös ruotsin kielellä. (Opetushallitus 2016b, 9-10.) Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee osallistua antamansa varhaiskasvatuksen arviointiin ja näin tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä sekä edistää lapsen hyvinvoinnin, kehityksen ja oppimisen edellytyksiä (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36, § 9b).

Kolmantena tasona jokaiselle varhaiskasvatuksen piirissä olevalle lapselle on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan henkilöstölle asetetut toimintatavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi niin, että tavoitteet tukevat lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan myös lapsen mahdollinen tuen tarve. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tehdään yhteistyössä henkilöstön ja huoltajien kanssa, jotta saadaan mahdollisimman tavoitteellinen suunnitelma. Lapsilähtöinen toiminta, joka tukee lasten aktiivisuutta ja halua oppia asioita, korostuu uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa. (Opetushallitus 2016a.) Lapsella on oltava mahdollisuus vaikuttaa omaan varhaiskasvatussuunnitelmaansa, joten hänen mielipiteensä on selvitettävä ja otettava huomioon lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa tehtäessä.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista tulee arvioida vähintään kerran vuodessa. (Varhaiskasvatustilaki 19.1.1973/36, § 7a.)

Varhaiskasvatussuunnitelman yksi tavoite on saada henkilökunnalle yhteinen näkemys siitä, miten lasten kasvua, oppimista ja hyvinvointia voidaan edistää parhaalla mahdollisella tavalla. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet tukevat ja ohjaavat varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä. Tämä haastaa alueen ammattilaiset yhteistyöhön lasten eheän oppimisen polun ja hyvinvoinnin varmistamiseksi. (Opetushallitus 2016a.)

Lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma varhaiskasvatustilain mukaan, mutta on myös lapsen oikeus saada henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatussuunnitelma on prosessi, joka alkaa siitä, kun lapseen tutustutaan ensimmäistä kertaa. Prosessi jatkuu aina lapsen hoitoon tullessa ja hoidossa olemisen ajan aina esiopetukseen saakka, jolloin alkaa esiopetussuunnitelman perusteiden alainen toiminta. Varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen varhaiskasvatus muodostavat jatkumon, joka takaa lapselle vuodesta toiseen tavoitteellista ja kehittävää toimintaa. Lapsen osallisuus on oleellinen osa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Yhteistyö huoltajien ja monialaisen yhteistyön on tärkeää lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa tehdessä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjoitetut suunnitelmat, tavoitteet, menetelmät, tuki ja sopimukset ovat varhaiskasvatussuunnitelman keskeisin osa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on suunnitelma, joten sen tulee sisältää ennen kaikkea suunnittelua. (Uudistuva lapsen vasu, Noora Heiskanen 2017.)

Nykyään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa tehtäessä korostuu pedagogiikka. Ennen on enemmän kuvailtu lasta ja sitä, miten hän tilanteissa toimii. Nyt korostetaan henkilökunnan toimintaa ja kuinka he toimivat lasten kanssa saavuttaakseen lapsen kehitystä tukevaa toimintaa. Tavoitteet tulevat varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjoitetaan hyvin syvällisesti ja konkreettisesti muutamasta asiasta. Pedagoginen suunnittelutyö tulee samalla varhaiskasvatussuunnitelmakirjausten yhteydessä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet ja nämä otetaan oppimisen hyödyksi ja kohteeksi. Varhaiskasvatussuunnitelma on kirjallinen, pedagoginen asiakirja, joka arkistoidaan. Se on suunnitelma siitä, miten varhaiskasvatuksessa lapsen kanssa toimitaan. Tieto perustelee sitä, miten kasvattajat tekevät varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatussuunnitelma on jatkuvaa arviointia ja suunnittelua, jossa lasta havainnoidaan koko ajan. (Uudistuva lapsen vasu, Noora Heiskanen 2017.)

2.3 Varhaiskasvatuspedagogiikka lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa

Useissa maissa varhaiskasvatus on kaksi- tai kolmijakoinen käsite. Kaksijakoinen kokonaisuus koostuu kasvatuksen (education) ja hoidon (care) yhdistelmästä eli puhutaan educare-mallista. Suomessa varhaiskasvatus nähdään kolmen ”ulottuvuuden” kokonaisuutena: hoito, kasvatus ja opetus. Nämä painottuvat varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa eri tavoin eri-ikäisillä lapsilla: pienemmillä varhaiskasvatus on enemmän hoitopainotteista. (Karila & Lipponen 2013, 31-32.)

Opetuksesta ajatellaan, että se on opettamisen ja oppimisen vuorovaikutussuhde. Lapset vaikuttavat omaan oppimiseensa osallistumisellaan ja opettajalta vaaditaan sensitiivisyyttä havaita lasten sen hetkiset intressit, tarpeet ja kehitystaso. Havainnoituaan oikein opettaja voi tarjota lapsille heidän kehitystään edistävää opetusta lasten sen hetkisten mielenkiintojensa pohjalta. Kasvatuksessa lapsi on myös aktiivinen toimija. Opettaja tukee lasta tarjoten hänelle kokemuksen, että hän on hyväksytty ja kunnioitettu. Lapsen tavoitteena on kehittyä kohti henkilökohtaista ja kulttuurista vapautta ja näin ollen vaiheittain oppia ottamaan vastuuta itsestään. (Karila & Lipponen 2013, 32-34.)

Hoito ymmärretään varhaiskasvatuksessa usein fyysisenä perushoitamisena, joka tapahtuu rutiinitilanteissa esim. ruokailussa, pukemisessa tai hygieniaan liittyvissä tilanteissa. Se on kuitenkin myös psyykkistä ja tunnepohjaista hoitamista – välittämistä. Välittämisessä lapsi tuntee itsensä rakastetuksi, arvostetuksi ja ymmärretyksi ja välittämisen suhteessa aikuinen näkee ja kuulee lasta paremmin. Tämä tunne määrittää institutionaalisessa varhaiskasvatuksessa ammatilliseksi tai pedagogiseksi rakkaudeksi. Hoito perustuu positiivisiin ja iloa tuottaviin kokemuksiin, jolloin syntyy side mukana olevien kesken. Vaikka teoriassa hoito, kasvatus ja opetus voidaan erottaa toisistaan, ei se käytännön kasvatus-toiminnassa ole samalla tavalla mahdollista. Yksittäisissä tilanteissa joku näistä korostuu, mutta kokonaisuutta ajatellen, oli kyseessä opetus, kasvatus tai hoito, vai kaikki yhdessä, toimii kasvattaja esimerkkinä lapsille. (Karila & Lipponen 2013, 35-37.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa korostetaan enemmän pedagogiikkaa eli sitä, kuinka henkilöstö toimii lapsen kanssa. Kun henkilöstölle asetetut toimintatavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi kirjataan ylös, tulee siinä kuvailla, mitä lapsen kanssa tulisi tehdä, jotta varhaiskasvatuksessa päästään eteenpäin. (Uudistuva lapsen vasu, Noora Heiskanen 2017.) Myös varhaiskasvatuslaissa määrätään kirjaamaan toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36, § 7a). Lopuksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioitaessa varhaiskasvattajan tulee miettiä, mitä hän on tehnyt ja mitä tulee vielä jatkossa tehdä, että lapsen tavoitteissa edetään. Henkilöstö siis arvioi varhaiskasvatussuunnitelman pedagogista toimintaa ja sitä, ovatko sovitut menetelmät toimineet, tavoitteet

saavutettu ja ovatko tavoitteet edelleen ajankohtaista vai olisiko hyvä muuttaa jotain. Aina varhaiskasvatussuunnitelmaa tarkasteltaessa katsotaan mennyttä ja suunnitellaan eteenpäin, myös kesäajalla. Näin varhaiskasvatuspedagogiikka korostuu lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa. Tavoitteet, jotka tulevat täysin varhaiskasvatussuunnitelmasta, asetetaan henkilöstön pedagogiselle toiminnalle, ei lapselle. Varhaiskasvatussuunnitelma toimii työssä pedagogisena asiakirjana. Se on suunnitelma siitä, miten varhaiskasvatuksessa toimitaan lapsen kanssa ja tämä tieto perustelee työtä varhaiskasvatuksessa. (Uudistuva lapsen vasu, Noora Heiskanen 2017.)

2.4 Osallisuuden edistämisen eri tasot

Osallisuus voidaan määritellä eri tavoin. Yhteiskunnan tasolta ajateltuna se voi olla sosiaalisen syrjäytymisen ja köyhyyden torjumista, ns. sosiaalista osallisuutta. Vastakohtana tässä on osattomuus yhteiskunnan tarjoamista mahdollisuuksista ja voimavaroista. Osallisuutta voidaan ajatella myös osallistumisena, jolloin voidaan vaikuttaa poliittisesti ja olla aktiivinen kansalainen. (Nivala & Ryyänen 2013, 19-20.)

Osallisuuden edistämistä on tavoiteltu niin Suomen hallituksessa kuin Euroopan unionissakin ja osallisuus on keino lisätä ja edistää yhteiskunnan tasa-arvoa. Oletuksena on, että osallisuus lisää yksilötason hyvinvointia. Yleisesti osallisuus ymmärretään tunteena, joka syntyy, kun ihminen saa olla osallisena jossain toiminnassa. Osallisuus on mahdollisuutta asumiseen, työhön ja ansioon yhteiskunnassamme. Osallistuminen on osallisuuden kokemista ja yksi hyvinvoinnin tekijä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2016.) Osallisuudessa koetaan liittymistä, kuulumista ja mukana olemista, eli osallisuutta voidaan edistää eri tasoilla (Tanneraho 2014, 3).

Gretschelin näkemyksen mukaan osallisuus on toiminnassa kehittyvä tunne ja se määrittyy siitä, että tunteeko osallistuja olevansa osallinen. Osallistuja tuntee olevansa pätevä ja tämä tunne auttaa tuomaan omia ajatuksiaan toimintaan yhteisössä. Osallistaminen vahvistaa osallisuutta ja sen lähtökohtana on vuorovaikutuksellisuus, kokemuksellisuus ja tasa-arvo. Eli osallisuus on olemista, kuulumista ja tunnetta, eikä sen reunaehtoja voi liian tarkasti rajata. Sosiaalipedagoginen tarkastelutapa osallisuudelle koostuu kokonaisvaltaisesta näkemyksestä: kuulua johonkin, osallistua sekä tuntea kuuluvansa. Jotta osallisuus toteutuu, tarvitaan kaikkea näitä kolmea. Pelkkä kuuluminen ei riitä, vaan osallisuuden toteutumiseen tarvitaan yhteisö, jossa on mahdollisuus toimia, tulla nähdyksi, kuulluksi ja tunnustetuksi. Yhteisön jäsenet kokevat olevansa arvokkaita ja voivat sekä haluavat toimia yhteisössä. (Nivala & Ryyänen 2013, 24, 28.)

2.4.1 Lasten osallisuus laissa ja Shierin teoriassa

Lasten oikeudesta vaikuttaa omaan elämään on keskusteltu Suomessa jo 1980-luvulla. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen tullessa voimaan vuonna 1991, lapsen oikeudellinen asema ja sen kunnioittaminen tuli osaksi lapsen ihmisoikeuksia koskevaa keskustelua. Lasten osallisuus tarkoittaa lapsikansalaisten ja yhteisöjen välistä suhdetta, mahdollisuutta vaikuttaa yhteisön toimintaan sekä vapautta esittää näkemyksiään eri tilanteissa, kuten perhe-elämässä ja harrastuksissa. (Pajulammi 2014, 137-138.)

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa valtio on sitoutunut ja velvollinen turvaamaan lapselle hänen oikeutensa juridisesti. Lapsen mielipiteet ja näkemykset tulee kuunnella ja ottaa aktiivisesti huomioon päätöksenteossa. Käytännössä osallisuus liittyy arkipäiväisiin lasta koskeviin tilanteisiin, kun päätöksiä tehdään kotona, koulussa, harrastuksissa, yms. (YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista; Pajulammi 2014.) Ojala (2015) mainitsee, että lapsen osallisuus on moniulotteista. Siihen liittyy pystyvyys, osallisuus ja toimijuus. Pystyvyydessä lapsi on tietoinen kyvyistään suunnitella ja toteuttaa asioita. Osallisuudessa lapsella on käsitys oikeuksista ja velvollisuuksista. Toimijuus on osallistumista toimintaan. (Ojala 2015, 129.)

Aikuinen voi kehittää ja tukea lasten osallisuutta seuraavasti. Ensin lasta kuullaan, sitten heitä autetaan ilmaisemaan näkemyksiään. Sen jälkeen päätöksenteossa huomioidaan lasten mielipiteet ja lapset kyetään ottamaan myös päätöksentekoprosessiin mukaan. Viimeisessä vaiheessa aikuiset ovat valmiudessa jakaa valtaa lasten kanssa. On kuitenkin olemassa kolme erilaista ryhmää osallisuuden esteille. Ensimmäinen ryhmä on esteet, joihin aikuiset eivät voi vaikuttaa, kuten henkilökunnan ja lasten määrä. Toisena on ryhmä, joihin aikuinen kykenee hieman vaikuttamaan, kuten aikuisten väsymys ja huoltajien odotukset. Kolmas ryhmä on esteet, joihin aikuinen kykenee vaikuttamaan, kuten rutiinit, toimintatavat, toimintojen ajoitus, keskittymättömyys, aikuiskontaktien tarve sekä organisaation puutteet. (Ojala 2015, 132, 134.)

Yksi osallisuuden teoreetikoista, Harry Shier (2001), jakaa lapsen osallisuuden viiteen eri tasoon Osallisuuden polut (Pathways to participation) – nimisessä mallissa. Jokaiseen tasoon kuuluu kolme eri kohtaa: avautuminen, mahdollistaminen ja velvoittaminen. Työntekijän tulee miettiä, onko hänellä halua kuunnella lasta ja lapsen mielipiteitä. Sen jälkeen tulee järjestää resursseja, työkaluja ja tietoa toteuttaa ne. Viimeisessä tasossa tulee sitouttaa uudet toimintatavat omaksi ammattitaidoksi. (Shier 2001, 110.)

Ensimmäinen taso, jossa lapset tulevat kuulluksi, lähtee liikkeelle siitä, että lapsia kuunnellaan. Tällä tasolla yksinkertaisesti vaaditaan työntekijältä valmiutta kuunnella lasta (avautuminen). He mahdollistavat toimintaympäristöönsä tilanteita, jolloin lapsia voi kuunnella (mahdollistaminen) sekä lopulta ottavat lapsen kuuntelemisen rutiiniksi työyhteisössä (velvoittaminen), jotta seuraavalle tasolle voidaan siirtyä. Toisella tasolla, jossa lapsia tuetaan ilmaisemaan mielipiteitään, henkilöstö sitoutuu tukemaan lapsia ilmaisemaan mielipiteitään. Henkilöstö on valmis auttamaan lapsia mielipiteidensä ilmaisussa. He myös pyrkivät poistamaan esteitä, jotka haittaavat mielipiteiden ilmaisussa (esim. ujous ja aiemmat huonot kokemukset). Tässä tuleekin henkilökunnan kysyä itseltään, onko heillä keinoja ja toimintoja tukea lapsia heidän mielipiteiden ilmaisussaan. (Shier 2001, 111-112.)

Kolmas taso, jossa lasten mielipiteet otetaan huomioon, etenee siten, että aikuinen on huomionnut lasten ideat ja käyttää niitä hyväkseen omassa toiminnassaan. Lasten mielipiteiden huomioiminen ei tarkoita sitä, että aikuinen on sidottu toteuttamaan kaikkea, mitä lapset haluavat. Lapsille tulee kertoa syy, miksei heidän toiveitaan ole voitu ottaa huomioon. On myös tärkeää antaa palautetta siitä, miten lasten mielipiteet on otettu huomioon. Avautuminen tapahtuu, kun työntekijä on valmis ottamaan lasten mielipiteitä huomioon. Mahdollisuuksia syntyy, kun työpaikka on päätöksentekoprosessissa, joka ottaa lasten mielipiteet huomioon. Velvoittaminen syntyy, kun työyhteisö toteuttaa lasten mielipiteitä. Shierin mukaan Yk:n lastenoikeuksien mukainen osallisuus toteutuu tällä kolmannella tasolla. (Shier 2001, 113.)

Neljännellä tasolla lapset ovat mukana päätöksentekoprosessissa. Heidät otetaan tasavertaisina toimijoina mukaan niin suunnitteluun kuin päätöksentekoprosessiinkin (avautuminen), vaikka he eivät konkreettisesti osallistu siihen vaiheeseen, jossa päätökset todella tehdään. Aikuinen on siis vastuussa ottamaan selvää, mitä lapset haluavat ja kantaa päätöksen tuoman vastuun. Tällä tasolla aikuinen ja lapsi pysähtyvät pohtimaan päätettävää asiaa ja tarvittaessa aikuinen luo tilanteita kuulla lasten mielipiteitä ja tukee aktiivisesti lapsia näkemyksiensä esittämisessä (mahdollistaminen). Lapset oppivat sitoutumaan yhdessä tehtyihin päätöksiin ja tämä auttaa heitä oppimaan vastuuntuntoa. Kolmas taso toteutuu, kun työpaikka ottaa tavakseen (velvoittaminen) sen, että lasten mielipiteet täytyy joka kerta huomioida päätöksentekoprosessissa ja henkilöstö sitoutuu selvittämään mahdolliset esteet tälle. Viidennellä tasolla lapset jakavat valtaa ja vastuuta päätöksenteossa. Neljännen ja viidennen tason välillä ei Shierin mukaan ole selkeää rajaa. Neljännellä tasolla lapset ovat aktiivisesti mukana, mutta eivät itse ole tekoprosessissa läsnä. Päästäkseen viidennelle tasolle aikuisen tulee jakaa valtaa ja vastuutaan lapsien kanssa sekä tuettava heitä vastuun kantamisessa. Tällä tasolla lapset siis jakavat vastuun aikuisten kanssa. (Shier 2001, 113-115.)

2.4.2 Huoltajien osallisuus varhaiskasvatuksessa lain mukaan

Huoltajien osallisuutta käsitellään useissa laissa. YK:n Ihmisoikeuksien Yleissopimuksen ja Suomen perustuslain mukaan kaikilla on oikeus ottaa osaa, osallistua ja olla osallisena omassa elämässään. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista säädetyn lain mukaan asiakkaan sosiaalihuoltoa toteuttaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide sekä asiakkaalle on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palveluidensa suunnitteluun ja toteuttamiseen (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812, § 8). Lastensuojelulaki määrää huoltajien ensisijaisesta vastuusta turvata lapselle tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi (Varhaiskasvatustilaki 19.1.1973/36, § 2). Huoltajilla on siis oikeus päättää lapsensa hoidosta ja kasvatuksesta sekä muista lapsia koskevista asioista. Lapset ja nuoret ovat myös oikeutettuja osallistumaan ja vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin. Osallisuus on liittymistä, kuulumista ja mukana olemista, jonka kautta osallistuja on osa ryhmää tai toimintaa. Päätöksiä tehtäessä on otettava lapsen mielipide huomioon. (Lastensuojelu. Info.)

Varhaiskasvatuksessa yhteistyötä lasten huoltajien kanssa on tehty jo pitkään. Kuitenkin 2000-luvulla siitä on puhuttu enemmän ja vanhemmat on nähty tasavertaisina kasvatuskumppaneina varhaiskasvatustajien kanssa. Osallisuuden vahvistaminen on keskeinen tavoite varhaiskasvatuksessa ja sen vahvistamiseen on kehitetty uusia tapoja. Osallisuus toteutuu monessa eri suhteessa: perheessä, päiväkodissa, koulussa, kaveriporukassa, yhteiskunnassa ja niin edelleen. (Tanneraho 2014, 3.) Yhteisössä osallisuus näkyy arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena sekä vaikuttamisen mahdollisuutena (THL. 2016). Huoltajien osallisuus näkyy myös siinä, että varhaiskasvatussuunnitelma lapselle laaditaan yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen huoltajan kanssa. Huoltajilla on oikeus osallistumisen lisäksi myös varhaiskasvatussuunnitelman arviointiin ja kehittämiseen. Lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa kaupungin tulee antaa lapsen huoltajille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. (Varhaiskasvatustilaki 19.1.1973/36, § 7a-b.)

2.5 Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajien välisen yhteistyön kehittyminen

Yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perheen välillä korostetaan ja tutkijoiden mukaan hyvä yhteistyö turvaa kasvatuksellisen jatkuvuuden perheen ja varhaiskasvatuksen välillä, mikä auttaa lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Eri aikakausina yhteistyötä on luonnehdittu vanhempain valistukseksi, vanhempainkasvatukseksi, perhelähtöisyydeksi, kasvatusyhteistyöksi sekä kasvatuskumppanuudeksi. Yh-

teistyö huoltajien ja varhaiskasvattajien välillä vaikuttaa myönteisesti lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Tavoitteena on huoltajien ja ammattilaisten avoin kommunikaatio ja sitä kautta toimiva yhteistyö lapsen parhaaksi. (Tanneraho 2014, 18.) Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa, joka ohjaa kaikkien kaupunkien paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa, puhutaan kasvatuskumppanuuden sijaista yhteistyöstä, jota tehdään yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajien kanssa (Opetushallitus 2016b, 32-33).

Yhteistyö huoltajien kanssa alkaa perheen kotona tapahtuvassa kotikäynnillä (Kaskela & Kekkonen 2007; Kanninen & Sigfrids 2012). Yhteistyötä on kutsuttu viimeisimpänä kasvatuskumppanuudeksi, joka tarkoittaa päivähoiton ammattilaisten ja huoltajien välistä keskinäistä ja vastavuoroista vuorovaikutusta. Sen tavoitteena on saada yhteinen kasvatustehtävä lapsen kehityksen, hoidon ja kasvatuksen hyväksi. Hyvä yhteistyö sisältää kuulevaa kunnioitusta, avoimuutta ja kiinnostuneisuutta, yhteisiä tavoitteita sekä yhteisymmärrystä toteutettavista menetelmistä. Huoltajien kokemus ammattilaisten suhtautumiseen on merkittävää luottamuksen synnyn kannalta. Yhteistyöhön vaikuttavat myös varhaiskasvattajan hyvät dialogitaidot, johon sisältyvät ammattilaisen kyky käsitellä omia tunteitaan, kyky kuunnella, kyky puhua ja kyky nähdä taustalla vaikuttavia voimia tai uskomuksia. Tutkimukset osoittavat myös, että hyvään yhteistyösuhteeseen liittyy yhteisymmärrys tavoitteista ja osatavoitteista, jolloin huoltajat voivat harjoitella kotonakin joitakin taitoja. Dialogin sujessa varhaiskasvattaja osaa säännöllisesti kertoa, mitä on tehty tavoitteiden saavuttamiseksi ja päinvastoin huoltajat antavat varhaiskasvattajalle palautetta, miten lapsi kotona toimii ja mitä on harjoiteltu. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133, 135-137.)

Kotikäynnin jälkeen yhteistyö jatkuu päivittäisillä kohtaamisilla huoltajan tuodessa tai hakiessa lasta päivähoitosta. Yhteistyö syvenee ja rakentuu prosessina koko lapsen päivähoiton ajan ja kasvattaja voi omalla esimerkillään rohkaista huoltajaa puhumaan, kysymään tai pohtimaan lapseen liittyviä asioita. Kasvatuskeskustelut ovat keskeinen tilanne yhteistyön syventämisen kannalta. Kasvatuskeskustelu käydään yleensä muutaman kuukauden kuluttua päivähoiton aloittamisesta ja se on luonteva jatko päivähoiton aloituskeskustelulle. Lapsen liittyvissä keskusteluissa on tärkeää luoda myönteinen ja kannustava ilmapiiri, jotta luottamus päivähoitoon ja työntekijöihin rakentuu. Kun luottamuksellinen suhde on rakennettu, on henkilöstön luontevampaa ottaa mahdolliset vaativat asiat puheeksi. Erityistä tukea vaativat tilanteet ovat haasteena työntekijöille, jotta vanhempien luottamus henkilöstön tahtoon ja kykyyn auttaa lasta säilyy. (Kaskela & Kekkonen 2007, 44-47.)

Väitöskirjassaan Kekkonen (2012) kirjoittaa yhteistyön muodostumisesta seuraavasti. Alussa puheenaiheena on lapsen fyysinen terveys, turvallisuus sekä perustarpeiden tyydytys. Seuraavana keskustellaan perhe- ja kasvatusyhteisöön kuulumisesta. Varhaiskasvattajien ja huoltajien kuulemiseen ja kunnioitukseen perustuvassa vuoropuhelussa saavutettu arvostus rohkaisee huoltajia puhumaan lapsen kehityksestä, oppimisesta ja toiminnan pedagogiikasta. Viimeisenä kehittyä molemminpuolinen sitoutuminen, jonka avulla rakennetaan yhteinen ymmärrys lapsen varhaiskasvatuksesta, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Yhteistyön kehittyessä ja tutustumisessa nousevat esille turvallisuus, kuulluksi tuleminen, osallisuus ja kohtaaminen. (Kekkonen 2012, 57-58.)

Huoltajien ja varhaiskasvatushenkilöstön välinen kumppanuus rakentuu ja luottamus kasvaa, kun keskustelujen aiheet ja sisältö laajenevat ja syventyvät. Kohtaamisessa on tärkeää saada huoltajat aidosti mukaan vuoropuheluun, sillä kommunikaatio on kaksisuuntaista viestintää, jonka molemmat osapuolet ymmärtävät. Yhteistyö alkaa ensimmäisestä kohtaamisesta ja se syvenee hiljalleen, jolloin huoltajat ja työntekijät työskentelevät tiiminä. Keskinäinen hyväksyntä, kunnioitus, avoimuus ja luottamus sekä jaettu vastuu ovat ominaisia kasvatuskumppanuudelle ja yhteistyölle. (Kekkonen 2012, 58-59.)

Henkilöstön ja lapsen huoltajien välisestä yhteistyöstä määrätään varhaiskasvatuslaissa, kun paikkakunnat tekevät Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman. Paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa määrätään varhaiskasvatuksen toteuttamisen keskeisestä sisällöstä. Yhteistyötä tulee tehdä myös monialaisesti muiden ammattilaisten kanssa, kuten erityislastentarhanopettajien ja neuvolan työntekijöiden kanssa. Myös lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma tulee tehdä yhteistyössä henkilöstön ja lapsen huoltajan kanssa sekä tarvittaessa muun lapsen kehitystä ja oppimista tukevien viranomaisten tai asiantuntijoiden kanssa. (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36, § 7a, § 9.) Varhaiskasvatuksessa on erittäin tärkeä merkitys huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä, sillä tavoitteena yhteistyöllä on henkilöstön ja huoltajien sitoutuminen lasten turvallisen ja terveen kasvun, oppimisen ja kehityksen edistämiseen. Yhteistyötä tukevat tasa-arvoinen vuorovaikutus ja luottamus sekä keskinäinen kunnioitus. (Opetushallitus. 2016b, 32.)

Vastuu yhteistyön toteutumisesta ja suunnitelmallisuudesta on varhaiskasvatuksen järjestäjillä. Tämä edellyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä aloitteellisuutta sekä aktiivisuutta. Henkilöstö vastaa myös siitä, että yhteistyötä toteutetaan tarvittaessa monialaisesti. Yhteistyössä tulee huomioida lasten yksilölliset tarpeet ja perheiden moninaisuus sekä huoltajuuteen, että vanhemmuuteen liittyvät kysymykset. Tulkkia käytetään tarvittaessa molemminpuolisen ymmärtämisen vahvistamiseksi. (Opetushallitus.

2016b, 32.) Työntekijän sensitiivisyys lapsen asioissa herättää vanhemmissa kiitollisuutta ja halua auttaa työntekijää lapsen kehityksen tukemiseksi. Käytännössä ns. epämuodolliset kohtaamiset luovat vankimman yhteistyön vanhemman ja varhaiskasvattajan välille (Kekkonen 2012, 59.)

3 TUTKIMUKSEN KULKU

Ideataso, sitoutuminen, toteuttaminen, kirjoittaminen ja tiedottaminen kuuluvat tutkimuksen kulkuun (Vilka 2015, 56). Ideataso, sitoutuminen ja toteuttaminen ovat lomittuneet työssämme Tutkimuksen tavoitteet, Tutkimuksemme taustan ja Tutkimusongelmamme sekä Tutkimussuunnitelmamme - osioissa. Lisäksi kerromme käyttämästämme tutkimusmenetelmästä, miten olemme keränneet tutkimuksen aineiston ja analysoineet sen. Perustelemme myös tutkimuksemme luotettavuutta ja eettisyyttä. Kirjoittaminen on ollut osana tutkimusprosessiamme alusta loppuun ja tiedottaminen tapahtuu viimeisenä, kun työmme on valmistunut.

3.1 Tutkimuksemme tavoitteet

Tulevaa paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa varten halusimme saada selville, mitä oulaistelaiset huoltajat ja lapset haluavat varhaiskasvatukselta. Tavoitteena oli saada huoltajien ja lasten ääni kuuluville ja esille uuteen paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Päästäksemme tavoitteeseen huoltajilla oli mahdollisuus osallistua varhaiskasvatussuunnitelman tekoon täyttämällä kyselylomake, jonka kaikki varhaiskasvatuksen piirissä olleet huoltajat saivat. Lapsille suoritettiin haastattelu päivähoitossa valmiin kyselypohjan avulla. Analysoimme tulokset SPSS -ohjelmaa apuna käyttäen. Tuloksena saimme selville, mitä oulaistelaiset huoltajat pitivät tärkeänä varhaiskasvatuksessa, sekä mistä lapset siinä pitivät. Tarkoituksenamme oli kirjata tulokset paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Henkilökohtaisena tavoitteenamme meillä oli kehittää tutkimustaitojamme ja saada hyvät valmiudet tulevaan ammattiin. Tämä työelämästä lähtöisin oleva opinnäytetyö tukee ammatillista kasvuamme ja valmentautumista työelämään. Voimme hyödyntää omia tietojamme ja taitojamme sekä kehittää vastuullisuutta toteuttaessamme toimeksiantajalle heidän kaipaamansa tuotoksen juuri sellaisena, kuin he sen haluavat. Opinnäytetyöprosessin aikana tarkkuus ja kriittisyys omaa tekstiämme kohtaan kehittyi, sekä tietämyksemme varhaiskasvatuksesta laajeni. Aikomuksemme on suuntautua varhaiskasvatukseen ja aihe tuki hyvin ammatillista kasvuamme.

3.2 Tutkimuksen tausta ja tutkimusongelmat

Tutkimuksemme tavoitteena oli saada huoltajien ja lasten ääni näkyville Oulaisten paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Opinnäytetyön aiheina huoltajien ja lasten osallisuus sekä yhteistyö varhaiskasvatuksessa ovat ajankohtaisia. Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman tullessa voimaan vajaa vuosi sitten, alettiin lasten ja huoltajien osallisuudesta puhua ja sen merkitystä varhaiskasvatuksen toteutukselle painotettiin laajalti. Tutkimuksessa huoltajien ja lasten osallisuudella tarkoitamme nimenomaan varhaiskasvatuksen asiakkaiden osallisuutta.

Tutkimuksia ja opinnäytetöitä aiheesta on tehty jonkun verran yleisesti, mutta ei niinkään paikkakuntakohtaisesti. Olimme mukana työstämässä paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja näin varmistamassa, että saamamme tulokset näkyvät Oulaisten valmiissa varhaiskasvatussuunnitelmassa. Analysoituamme vastaukset saimme selville, mitä varhaiskasvatuksen piirissä olevat lapset ja heidän huoltajansa arvostavat ja toivovat varhaiskasvatukselta. Projektissa haastavaa oli löytää keino, jolla saataisiin lasten ja huoltajien ääni esille varhaiskasvatuksen sisällöstä ja toteuttamistavoista. Haastattelujen avulla kykenimme nostamaan toiveet esille ja näin lisäämään ne paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

3.3 Tutkimussuunnitelma

Tutkimussuunnitelma on ideatason pohdintojen ja muistiinpanojen jälkeen kirjoitettu asiapaperi. Sitä tarvitaan lupahakemuksen liitteenä, kun tutkimusaineistot ovat yksityisiä asiakirjoja. Tutkimussuunnitelmaan palataan, mikäli tutkimus lähtee eri teille alun perin sovitusta suunnitelmasta. Tarkasti suunniteltu ja perusteltu tutkimussuunnitelma varmistaa tutkimuksen luontevan etenemisen toteuttamisvaiheessa. Siksi alussa kannattaa varata aikaa jäsentelylle ja merkitysneuvotteluille. (Vilka 2015, 75.) Tutkimuksen aiheen ja tarpeen tultua ilmi teimme kirjallisen tutkimuslupapyynnön, jonka Oulaisten varhaiskasvatusjohtaja allekirjoitti 17.1.2017.

Tavoitteemme oli kerätä haastattelujen avulla tiedot varhaiskasvatuksen piirissä olevilta lapsilta ja heidän huoltajiltaan siitä, mitä he haluavat Oulaisten varhaiskasvatukselta. Tämä toive tuli Oulaisten kaupungin varhaiskasvatusjohtajalta, sillä oli ajankohtaista alkaa laatimaan Oulaisten paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa, johon oli tärkeää saada myös lapset ja huoltajat mukaan. Aikataulu oli tiukka, sillä aloitimme projektin tammikuussa 2017 ja paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma tuli olla val-

miina toukokuussa 2017. Yhdessä ennalta määrätyn työryhmän avulla kirjoitimme paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman sisällyttäen siihen lasten ja huoltajien vastauksista nousseet toiveet.

Ensimmäinen haaste oli löytää keino, jonka avulla varhaiskasvatuksessa olevat lapset ja heidän huoltajansa voivat osallistua tulevan varhaiskasvatuksen suunnitteluun. Tutkimusmenetelmistä ehdotimme kyselytutkimuksen tekemistä. Määrällistä tutkimusmenetelmää käyttäessä tutkimusaineiston keruuseen voidaan käyttää kyselylomaketta, mikä onkin tavallisin aineiston keräämistapa. Vastaaja vastaa esitettyihin kysymyksiin kirjallisesti ja tämä tapa on loistava käsitellessä suurta ja hajallaan olevaa joukkoa. Hyvänä puolena kyselylomaketta käytettäessä on myös se, että vastaaja pysyy tuntemattomana ja näin ollen arkaluontoisiinkin kysymyksiin on helpompi vastata. Ainoana riskinä on niin sanottu tutkimusvaje, joka tarkoittaa sitä, että lomakkeet saattavat jäädä tulematta takaisin, jolloin vastausprosentti voi jäädä alhaiseksi. (Vilka 2005, 73-74.)

Tutkimuksen jälkeen tiedot analysoitiin SPSS -ohjelmaa käyttäen. Lasten ja huoltajien toiveet varhaiskasvatuksen sisällöstä ja toteuttamistavoista lisättiin valmiiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan, joka otettiin käyttöön elokuun ensimmäinen päivä kaikissa Oulaisten varhaiskasvatusta järjestävissä paikoissa.

3.4 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyössämme olemme käyttäneet kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää, jonka avulla voidaan selvittää lukumääriin liittyviä kysymyksiä. Kvantitatiivinen tutkimus vastaa esimerkiksi kysymyksiin "kuinka paljon?" ja "kuinka usein?". Kvantitatiivista tutkimusta käytetään myös silloin, kun halutaan selvittää asioiden välisiä riippuvuussuhteita. Kvantitatiivinen tutkimus sopii määrällisesti ison lapsi- ja huoltajajoukon mielipiteiden tutkimiseen. Kvantitatiivinen menetelmä myös mahdollistaa tulosten analysoimisen ja esittämisen objektiivisesti lukuina. Kyselylomakkeiden käyttö tutkimuksessamme nopeuttaa tietojen keräämistä ja mahdollistaa vastausten vertailemisen taustamuuttujien suhteen. (Heikkilä 2014.)

Ehdotimme kvantitatiivista lähestymistapaa, koska halusimme nimenomaan selvittää numeerisesti/prosenttilukuna huoltajien ja lasten mielipiteitä varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista. Tuloksiamme tieto korostaa syyn ja seurauksen lakeja (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 139). Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeistä on määrällinen tutkiminen ja muuttujien muodostaminen taulukkomuotoon

sekä päätelmien teko tilastollisesti analysoimalla (Hirsjärvi ym. 2009, 140). Tämän takia kvantitatiivinen lähestymistapa sopi meidän tutkimukseemme.

Työryhmä hyväksyi ehdotuksemme ja tutkimusmenetelmäksi valikoitui standardoitu eli vakioitu kysely, mikä tarkoittaa saman asiasisällön kysymistä jokaiselta kyselyyn osallistuvalla täsmälleen samalla tavalla. Tämä soveltuu suurelle joukolle ja siinä vastaajat itse lukevat kysymykset ja vastaavat siihen kirjallisesti. Vastaajan on helppo vastata myös arkaluonteisiin kysymyksiin, sillä vastaajat jäävät aina tuntemattomiksi. Riskinä standardoidulla kyselyllä on tutkimuskato, joka tarkoittaa alhaista vastausprosenttia. Riskinä on myös se, että vastauslomakkeiden palautuminen saattaa viivästyä, mahdollinen uusintakysely vie aikaa sekä kustannuksia ja näin saattaa vaikuttaa tutkimuksen aikatauluun. (Vilka 2015, 94-95.)

Uskalsimme ottaa riskin tutkimuskadosta ja mahdollisesta viivästyisestä huolimatta, sillä Oulaisten varhaiskasvatuksen työntekijöillä oli positiivinen kokemus aiemmista vastausprosentteista. Huoltajat olivat palauttaneet suurella prosenttimäärällä aiemmat kyselyt takaisin. Huoltajille annettiin kysely kotiin 25.1.2017, minkä he täyttivät viikon kuluessa ja palauttivat päivähoitopaikkaan. Lapsille haastattelu kyselylomakkeen pohjalta suoritettiin päivähoidossa 30.1- 7.2. 2017 välisenä aikana. Lapsien kyselyistä emme olleet huolissamme, sillä kysely suoritettiin päivähoitopaikassa haastattelijan avustuksella, joten tutkimusvajetta ei pitäisi syntyä.

3.5 Aineiston keruu ja analyysi

Aineiston keruussa käytimme standardoituja kyselylomakkeita, mikä tarkoittaa saman asiasisällön kysymistä kaikilta vastaajilta täsmälleen samalla tavalla (Vilka 2005, 73). Huoltajien kyselylomakkeessa oli sekä monivalintakysymyksiä, että Likertin asteikkoon perustuvia kysymyksiä. Näiden lisäksi kyselylomakkeessa oli avoin kysymys, johon huoltajat saivat vastata omin sanoin, mitä hyviä erityispiirteitä Oulaisissa on. Lasten kyselylomakkeessa oli Likertin asteikkoon perustuvia kysymyksiä sekä yksi avoin kysymys, jossa kysyttiin mikä on parasta päivähoidossa. Lisäksi kaikkiin kysymyskohtiin lapset pystyivät halutessaan kommentoimaan omin sanoin kysyttyä asiaa. Tammikuussa 2017 teimme kyselylomakkeista koekyselyt omille vanhemmillemme, mistä saadun palautteen perusteella muokkasimme hieman kyselylomakkeita sekä korjasimme kirjoitusvirheet.

Tutkimusaineistot keräsimme tammikuussa 2017. Aineiston keräämiseen käytimme informoitua kyselyä, jossa vastaajille kerrottiin kyselyn tarkoituksesta ja vastattiin esitettyihin kysymyksiin (Vilka 2005, 74). Tekemämme kysely oli informoitu, koska varhaiskasvatuksen henkilöstö jakoi kyselylomakkeet henkilökohtaisesti jokaiselle huoltajalle ja lapselle. Henkilöstö kertoi samalla huoltajille ja lapsille kyselyn taustasta ja tarkoituksesta. Huoltajilla oli myös mahdollisuus kysyä lisätietoa kyselystä ja siinä olevista epäselvyyksistä varhaiskasvatuksen henkilöstöltä tai viestillä varhaiskasvatuksen johtajalta Anne Järvenpäältä. Lapset vastasivat kyselyyn haastattelijan avulla ja ohjeistuksella.

Aineistojen tallentamisessa ja analysoinnissa käytimme SPSS 11.0 for Windows -ohjelmaa, jota tutorimme suositteli. Tutkimuksessamme muuttujia kuvaillaan pääasiassa prosenttilukujen, keskiarvojen ja kaavioiden avulla. Halusimme selvittää myös eri taustatekijöiden vaikutusta huoltajien ja lasten vastausvalintoihin, joten käytimme aineistojen analysoinnissa ristiintaulukointia. Ristiintaulukoinnin avulla voidaan selvittää kahden muuttujan välillä oleva yhteys sekä se, miten muuttujat vaikuttavat toisiinsa (Heikkilä 2014).

Huoltajien kyselylomakkeista joudumme hylkäämään yhden kokonaisen lomakkeen (kyselylomake 128). Kolmessatoista kyselylomakkeessa oli joitakin puutteita. Puutteita sisältävistä lomakkeista muuten asiallisesti täytetyt kohdat huomioitiin. Mikäli monivalintakysymyksissä oli epäselvyyttä (monta valintaa tai epäselvästi merkitty), kyseinen kohta jätettiin huomioimatta.

Huoltajien kyselyssä pyysimme vastaamaan neljään ensimmäiseen kysymykseen numeroimalla kolme vastausvaihtoehtoa tärkeysjärjestykseen. Tarkoituksenamme oli löytää vastaus siihen, mikä on oulalaisille huoltajille tärkeintä. Kuitenkin lähes puolet vastaajista olivat rastittaneet kolme tärkeintä kysymyksestä. Tämän takia jouduimme muuttamaan ennalta ajateltua taulukointia ja tärkeysjärjestyksen sijaan saimme kolme tärkeintä asiaa esille. Lasten kyselyssä pyysimme rastittamaan tai värittämään kuvan, joka viestitti pitääkö vastaaja kysytystä asiasta vai pitääkö jonkin verran tai ei pitänyt ollenkaan. Haastatteliija kirjasi kyselyyn lapsen omin sanoin kommentoimat asiat.

3.6 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Sosiaalialan tutkimuksessa merkillepantavaa on, että eettisesti oikein tehty tutkimus hyödyttää ihmisiä (Pehkonen & Väänänen-Fomin 2011, 246). Tutkimuksellemme anottiin tutkimuslupa Oulaisten sivistystoimelta varhaiskasvatusjohtajalta Anne Järvenpäältä. Vaikeuksia tutkimusluvan saamisessa ei ol-

lut, sillä Oulaisten sivistystoimesta pyydettiin meitä auttamaan paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelman teossa, johon ryhdyimme mielellämme.

Kyselyt täytettiin anonyymisti, jotta vastaaja kokisi olonsa turvallisemmaksi. Vastaajan tunnistamattomuutta lisäsi tulosten käsittely numeraalisena massana. Tutkimuksen anonyymiyttä ja eettisyyttä lisäsi se, että me kumpikin olemme kotoisin eri paikkakunnalta kuin Oulaisista, joten emme tunteneet vastaajia entuudestaan. Näin emme pystyneet yhdistämään saamiamme vastauksia oulaistelaisiin huoltajiin tai lapsiin. Kaikki kyselymme kysymykset ja vastausvaihtoehdot olivat tarkoin mietitty valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta. Saimme Oulaisten varhaiskasvatusjohtajalta valmiin suuntaa-antavan kyselypohjan, jonka pohjalta muokkasimme kyselystä selkeän, lyhyen ja ytimekkään, mutta kuitenkin tarpeeksi kattavan. Kyselyn tiiviydellä ja esteettisyydellä pyrimme ehkäisemään vastausväsymystä ja nostattamaan vastausprosenttia.

Tutkimuksen luotettavuutta pyrittiin lisäämään jakamalla ja keräämällä aineisto varhaiskasvatushenkilökunnan avulla. Näin ajattelimme saavamme vastausprosentin mahdollisimman korkeaksi. Vastausprosentti jäi kuitenkin odotettua alhaisemmaksi, mutta kuitenkin tyydyttävälle tasolle, sillä yli puolet vanhemmista (53,84%) ja lapsista (61,9%) palautti kyselyn. Kysymyslomakkeiden ja kysymysten täsmällisellä koodauksella pyrimme vähentämään virheiden määrää. Tiedot tallensimme itse tietokoneelle, joten lyöntivirheitä on voinut tapahtua. Tekemässämme tarkistuksessa löytyikin muutamia selkeitä lyöntivirheitä, jotka korjasimme heti virheet huomattuamme. Teimme koodauksen yhdessä ja pyrimme tietojen tallentamisessa kiinnittämään huomiota huolellisuuteen mm. tarkistamalla toistemme työtä säännöllisesti. Tutkimuksen lopputuloksen luotettavuutta lisää se, että kirjoitimme ja kuvitimme Oulaisten virallisen varhaiskasvatussuunnitelman. Varhaiskasvatussuunnitelmaan saimme kirjattua kyselyjen vastauksista nousseet toiveet varhaiskasvatuksen arvoista, sisällöstä ja yhteistyötavoista. Näitä nostamme esiin Yhteenveto- osiossa.

Tutkimuksen luotettavuutta voi heikentää oma kokemattomuutemme kyselylomakkeen tekemisessä, sekä meille annettu lyhyt kyselylomakkeen laatimisaika. Pyrimme tutustumaan erilaisiin kyselylomakkeisiin ja miettimään Oulaisten paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman kannalta oleellisia kysymyksiä, osa kysymyksistä olisi voinut olla paremmin aseteltu ja opastettu. Tekemämme kysely koskettaa ainoastaan oulaistelaista varhaiskasvatusta. Sen vuoksi tuloksia ei voi yleistää koskemaan kaikkia Suomen kuntia, myös otoksen pieni koko vähentää yleistettävyyttä.

3.7 Aiempia tutkimuksia lasten ja huoltajien osallisuudesta

Tanneraho on tutkinut pro-gradussaan (2014, 46) huoltajien osallisuutta edistäviä ja eristäviä tekijöitä. Edistäviksi tekijöiksi nousi kuusi eri teemaa: yhteistyö, vuorovaikutus, luottamus, kunnioitus suvaitsevaisuus sekä huoltajien auttaminen. Kaikki nämä liittyivät huoltajien kanssa tekemään yhteistyöhön ja sitä myötä huoltajien osallisuuteen. Tutkimus osoitti, että huoltajien osallisuus vaati kasvatushenkilöstöltä vuorovaikutustaitoja kohdata huoltajat kunnioittavasti yhteistyön vahvistamiseksi. Päivittäiset kohtaamiset pitivät yhteistyötä aktiivisesti yllä ja helpottivat haastavissa tilanteissa asioiden eteenpäin viemistä. Vuorovaikutus ja kunnioitus korostuivat tutkimuksessa huoltajien osallisuutta tukevinä tekijöinä, joiden myötä huoltajat olivat osallisena lapsen varhaiskasvatusta. Johtopäätöksenä Tanneraho esitti, että huoltajien osallisuus suomalaisen varhaiskasvatuksen kontekstissa korostuu eniten varhaiskasvatuskeskusteluissa huoltajien ja kasvatushenkilöstön välillä. Tällöin huoltajilla on mahdollisuus esittää rauhallisesti omia mielipiteitä, ajatuksia sekä toiveitaan. Varhaiskasvatuskeskustelut tukivat Tannerahon tutkimuksen mukaan huoltajien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä oli suuri vastuu siitä, kuinka he kohtaavat huoltajat ja saavat aikaan luottamuksellisen suhteen. (Tanneraho 2014, 61.)

Tanneraho kirjoittaa (2014) pro-gradussaan myös, että huoltajien osallisuutta estävät tekijät olivat alueen moninaisuus, kielelliset haasteet sekä lasten ongelmat. Alueen moninaisuus näkyi maahanmuuttajien suurena määränä tutkimusalueella, minkä lisäksi asiakasperheillä oli myös sosioekonomisia ongelmia. Monikulttuurisuus hankaloitti yhteistyötä kommunikoinnin ja yhteisen kielen puuttumisen vuoksi. Luottamussuhdetta oli vaikea luoda yhteisen kielen puuttumisen vuoksi ja näin ollen monikulttuurisuus vähensi huoltajien osallisuutta. Lasten ongelmat estivät osallisuutta siten, että lapsen huoltajat saattoivat kieltää ongelmat ja näin yhteistyön tekeminen oli hankalaa ja se vähensi huoltajien osallisuutta. (Tanneraho 2014, 72.)

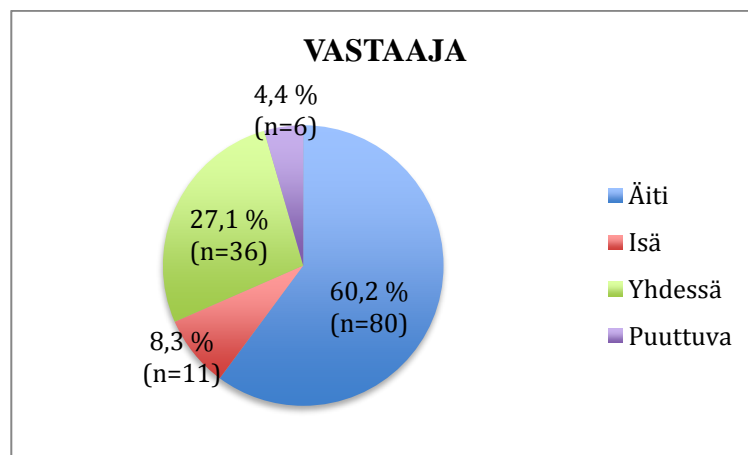
Lasten osallisuudesta varhaiskasvatuksessa on tehty viime aikoina paljon tutkimuksia, erityisesti opinäytetöiden tiimoilta. Theseus- sivuilta löytyi paljon aiheeseen liittyviä töitä. Lähestyimme muutamaa niistä haluten tietää, kuinka lasten osallisuutta tuetaan varhaiskasvatuksessa ja mitä osallisuuden esteitä on havaittu. Saarenmaa (2016) tutki päiväkotiryhmissä sekä kasvattajien että lasten kokemuksia osallisuudesta. Korolainen ja Leinonen (2016) tutkivat esiopetusikäisten osallisuuden toteutumista. Lindberg ja Rakkolainen (2015) tekivät työntekijöille oppaan, johon oli koottu menetelmiä lasten osallisuuden huomioimiseen ja tukemiseen, sekä osallistavan toiminnan suunnitteluun.

Eri menetelmiä lasten osallisuuden mahdollistamiseksi nousi opinnäytetöiden tiimoilta esille. Haastattelun avulla lasten osallisuus tuli esille jokaisessa lukemassamme opinnäytetyössä. Saarenmaa (2016) sekä Korolainen ja Leinonen (2016) nostivat esiin pienryhmissä toimimisen, jolloin lapsen osallisuus mahdollistui paremmin. Esiopetusikäiset olivat yleisesti tyytyväisiä päivän kulkuun, mutta kokivat, että leikkiä oli liian vähän, etenkin pitkäkestoista leikkiä. Korolainen ja Leinonen (2016) ehdottivatkin leikkitaulun käyttöönottoa. Lisäksi henkilöstön tekemä havainnointi lapsista leikin aikana sekä leikissä mukana oleminen mahdollistaisi lapsen osallisuutta leikin kautta. Päivälevosta esikouluikäiset kokivat, ettei heillä ole vaikuttamisen mahdollisuutta. Tähän he ehdottivat Rentola-toimintaa, joka vastaa lasten eri tarpeita levosta nukkumisen sijaan. (Korolainen & Leinonen 2016, 42, 50.)

Lindberg ja Rakkolainen (2015) nostivat haastattelun lisäksi lasten kokoukset ja sadutuksen lasten osallisuutta tukeviksi menetelmiksi. Lasten kokouksia voi hyödyntää niin viikkosuunnittelussa kuin esimerkiksi kevätjuhlan järjestämisessä tai jopa leluhankinnoissa. (Lindberg & Rakkolainen 2015, 51.)

4 HUOLTAJIEN TUTKIMUSTULOKSET

Keväällä 2017 Oulaisten varhaiskasvatuksen piirissä oli kaikkiaan 247 perhettä. Kyselyn vastausprosentti oli 53,84 % (N=133). Äitejä vastaajista oli eniten 60,2 % ja isejä vastaajista oli 8,3 %. Yhdessä kyselyn vastanneita oli 27,1 %. Enemmistö vastaajista (75,2%) oli päiväkodin asiakkaita. Päiväkoteja Oulaisissa on viisi ja niistä yksityisiä päiväkoteja kolme. Vastaajista 15,8 % oli perhepäivähoidon asiakkaita, perhepäivähoitajia Oulaisissa on seitsemän. (KUVIO 1.)

KUVIO 1. Kyselyyn vastannut henkilö/henkilöt (N=133) prosentteina

Kyselyyn osallistuneiden perheiden lapsilukumäärät vaihtelivat yhdestä lapsesta yhdeksään. Suurimmalla osalla oli kaksi lasta perheessä, joita oli 34,6% vastanneista. Toiseksi eniten (23,3%) vastaajilla oli yksi ja kolme lapsisia perheitä. Nelilapsisia perheitä oli 7,5% vastaajista ja kuusi lapsisia perheitä oli 2,3% vastaajista. Seitsemän ja kahdeksan lapsisia perheitä oli toiseksi vähiten. Vähiten oli viisi ja yhdeksän lapsisia perheitä.

Kysyimme kyselyssämme lasten lukumäärää, sillä halusimme tietää, ajattelevatko suurperheet erillä tavalla kuin pienperheet. Suurperheitä (4 lasta tai enemmän) vastaajista oli 14,4%. Vaikka suurperheitä oli paljon vähemmän, koemme vastausten olevan luotettavia, sillä se on kuitenkin noin joka kuudes perhe. Voimme todeta, että Oulaisissa suurperheet ovat suhteellisen yleisiä, sillä koko Suomessa yli kolme lapsisia perheitä on 14 % ja Oulaisissa kuitenkin yli neljä lapsisia perheitä vielä enemmän (Tilastokeskus). Vastaajista kuusi (4,4%) ei ollut vastannut lapsiensä lukumäärää. Ristiintaulukoinnissa ilmeni, että kaikki suurperheet olivat päiväkodin asiakkaita.

Yksi kysymyksistämme liittyi varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten ikään. Halusimme tietää, vaikuttaako huoltajien vastauksissa lasten ikä varhaiskasvatussuunnitelman sisältötoiveisiin. Suurin osa varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista oli 6-7 vuotiaita (37kpl). Toiseksi eniten oli kaksivuotiaita (31kpl) ja kolmanneksi eniten neljävuotiaita (30kpl). Viisivuotiaita (28kpl) oli hieman enemmän kuin kolmevuotiaita (26kpl) ja yksivuotiaita lapsia (23kpl) oli varhaiskasvatuksen piirissä kaikkein vähiten. Vastaajista kuusi (4,5 %) oli jättänyt vastaamatta lasten ikään liittyvään kysymykseen.

Tutkimuksemme alussa ajattelimme, että lapsen iällä olisi merkitystä kyselymme vastauksiin liittyen varhaiskasvatuksen arvoihin, toimintatapaan, sisältötoiveisiin sekä yhteydenottotilanteisiin. Ristiintaulukointia tehdessämme huomasimme, ettei lapsen ikä vaikuttanut vanhempien vastausvalintoihin.

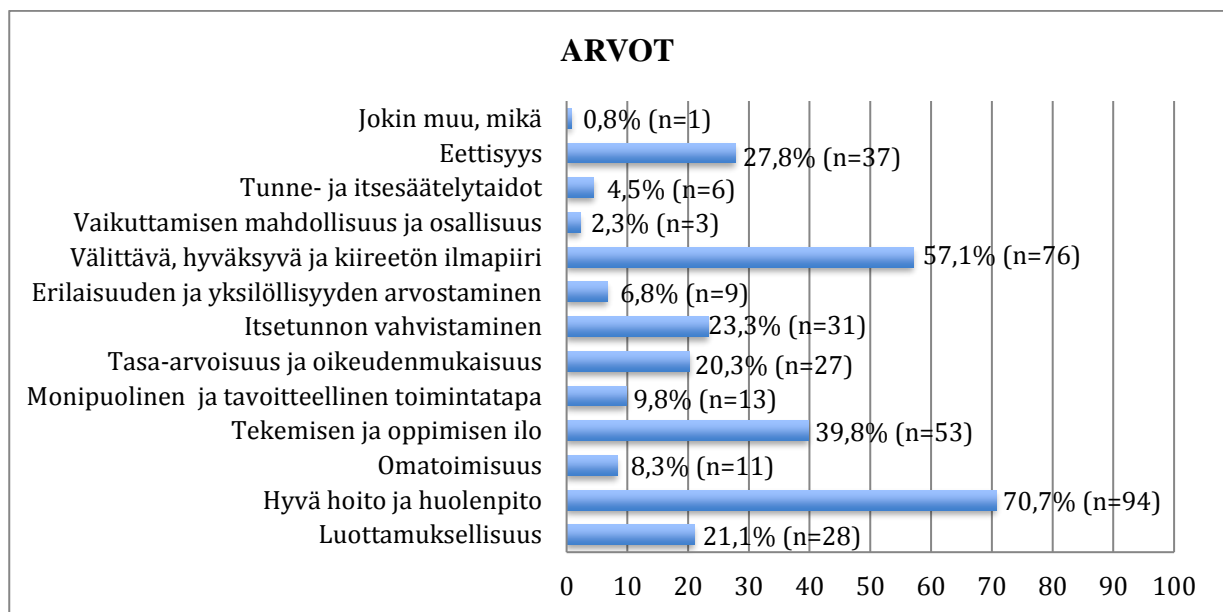
4.1 Huoltajien vastaukset

Kyselyn tarkoituksena oli saada huoltajien ääni Oulaisten paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Päivähoidon henkilöstö huolehti siitä, että jokaisella huoltajalla oli mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa tekemämme kysely kautta. Huoltajien vastauksissa tulivat esille heille kolme tärkeintä arvoa, toimintatapaa, sisältöä ja yhteistyötapaa varhaiskasvatuksessa. Lisäksi saimme selville, mitä mieltä huoltajat olivat moniammatillisesta yhteistyöstä ja tiedonsaannista varhaiskasvatuksesta. Olemme tehneet erilaisia ristiintaulukointeja syventämään ja rikastuttamaan tutkimustulosten antia.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista säädetyn lain mukaan asiakkaan sosiaalihuoltoa toteuttaessa on huomioitava asiakkaan toivomukset ja mielipide sekä asiakkaalle on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palveluidensa suunnitteluun ja toteuttamiseen (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812, § 8). Yhteisössä osallisuus näkyy arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena sekä vaikuttamisen mahdollisuutena (THL. 2016). Huoltajilla on oikeus osallistumisen lisäksi myös varhaiskasvatussuunnitelman arviointiin ja kehittämiseen. Lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa kaupungin tulee antaa lapsen huoltajille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. (Varhaiskasvatustilastuslaki 8.5.2015/580, § 7a-b.)

4.1.1 Kolme tärkeintä arvoa

Ensimmäisessä kysymyksessä vastaajien tuli valita kolme tärkeintä arvoa lapsensa varhaiskasvatuksessa. Vaihtoehtoja oli kolmetoista: luottamuksellisuus, hyvä hoiva ja huolenpito, omatoimisuus, tekemisen ja oppimisen ilo, monipuolinen ja tavoitteellinen toimintatapa, tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus, itsetunnon vahvistaminen, erilaisuuden ja yksilöllisyyden arvostaminen, välittävä, hyväksyvä ja kiireetön ilmapiiri, vaikuttamisen mahdollisuus ja osallisuus, tunne ja itsesäätelytaidot, eettisyys sekä lisäksi jokin muu, mikä- vaihtoehto. (KUVIO 2.)

KUVIO 2. Vastaajien (N=133) vastaukset prosentteina arvoista

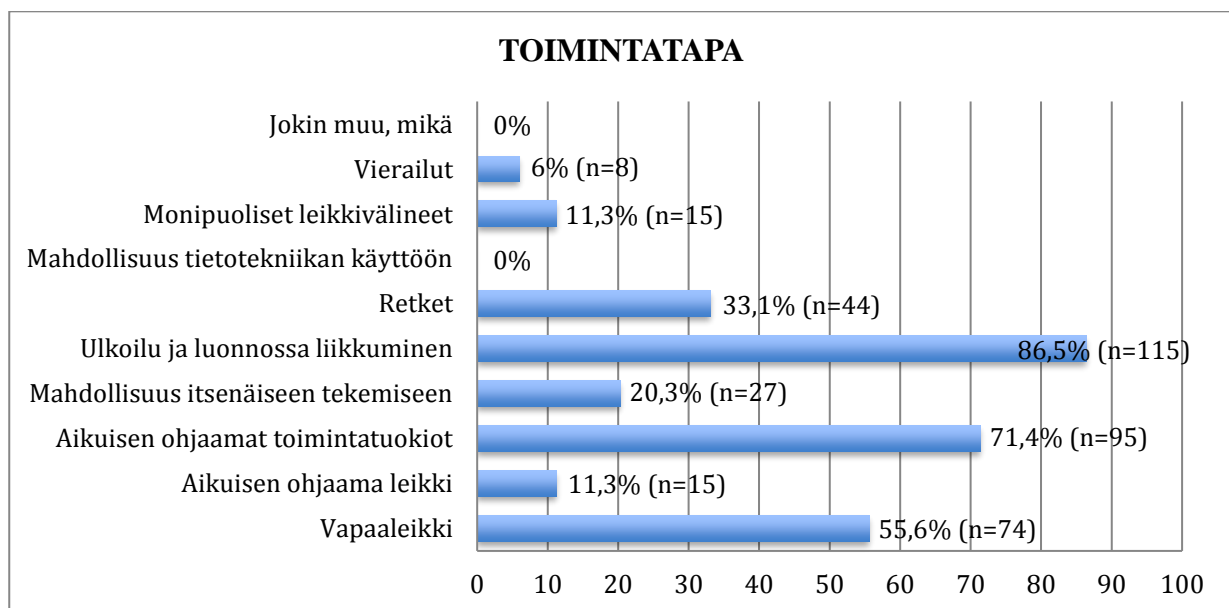
Eniten ääniä vaihtoehtoista sai hyvä hoito ja huolenpito, sillä 70,7% vastaajista oli valinnut kyseisen vaihtoehdon. Toiseksi eniten ääniä sai välittävä, hyväksyvä ja kiireetön ilmapiiri, sillä 57,1% vastaajista oli valinnut tämän vaihtoehdon. Kolmanneksi eniten ääniä sai tekemisen ja oppimisen ilo (39,8%). Kolme vähiten ääniä saaneet olivat tunne- ja itsesäätelytaidot (4,5%), vaikuttamisen mahdollisuus ja osallisuus (2,3%) sekä jokin muu mikä vaihtoehto yhdellä äänellä (0,8%), josta nousi esiin turvallisuus. (KUVIO 2.)

Ristiintaulukoinnissa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa samat arvot nousivat kolmeksi tärkeimmäksi arvoksi. Perhepäivähoidon asiakkailta (N=21) sai enemmän kannatusta hyvä hoito ja huolenpito (76%) sekä välittävä, hyväksyvä ja kiireetön ilmapiiri (76%). Päiväkodin asiakkaat (N=100) taas arvostivat hieman enemmän tekemisen ja oppimisen iloa, sillä 41% vastaajista oli kyseistä mieltä. Ristiintaulu-

koinnissa vertasimme myös suurperheiden (4 lasta tai enemmän, N=19) ja pienperheiden (3 tai vähemmän lapsia, N=108) arvomaailman eroja. Samat arvot olivat tärkeitä, mutta suurperheistä 94,7% arvosti hyvää hoitoa ja huolenpitoa, kun taas pienperheistä 65,7%. Suurperheet eivät valinneet lainkaan kyselyn kohtia omatoimisuus, erilaisuuden ja yksilöllisyyden arvostaminen tai vaikuttamisen mahdollisuus ja osallisuus. Sen sijaan suurperheiltä nousi itsetunnon vahvistaminen kolmanneksi tärkeimmäksi arvoksi (42,1%), kun se oli pienperheillä 20,4%.

4.1.2 Kolme tärkeintä toimintatapaa

Kyselyssä kysyimme huoltajilta, mitkä ovat kolme tärkeintä toimintatapaa varhaiskasvatuksessa heidän mielestään. Vastausvaihtoehtoja oli yhteensä kymmenen. Vapaa leikki, aikuisen ohjaama leikki, aikuisen ohjaamat toimintatuokiot, mahdollisuus itsenäiseen tekemiseen, ulkoilu ja luonnossa liikkuminen, retket, mahdollisuus tietotekniikan käyttöön, monipuoliset leikkivälineet, vierailut sekä lisäksi jokin muu, mikä- vaihtoehto. (KUVIO 3.)

KUVIO 3. Vastaajien (N=133) vastaukset toimintatavoista varhaiskasvatuksessa prosentteina

Tärkeimmäksi toimintatavaksi nousi ulkoilu ja luonnossa liikkuminen, joka sai eniten ääniä (86,5%). Toiseksi eniten ääniä sai aikuisen ohjaamat toimintatuokiot (71,4%) ja kolmanneksi eniten ääniä sai vapaa leikki, jonka oli 55,6% vastaajista valinnut. Perhepäivähoidon asiakkaat (N=21) pitivät vapaata leikkiä tärkeämpänä (71,4%), kuin päiväkodin asiakkaat (51% N=100). Aikuisen ohjaamat toiminta-

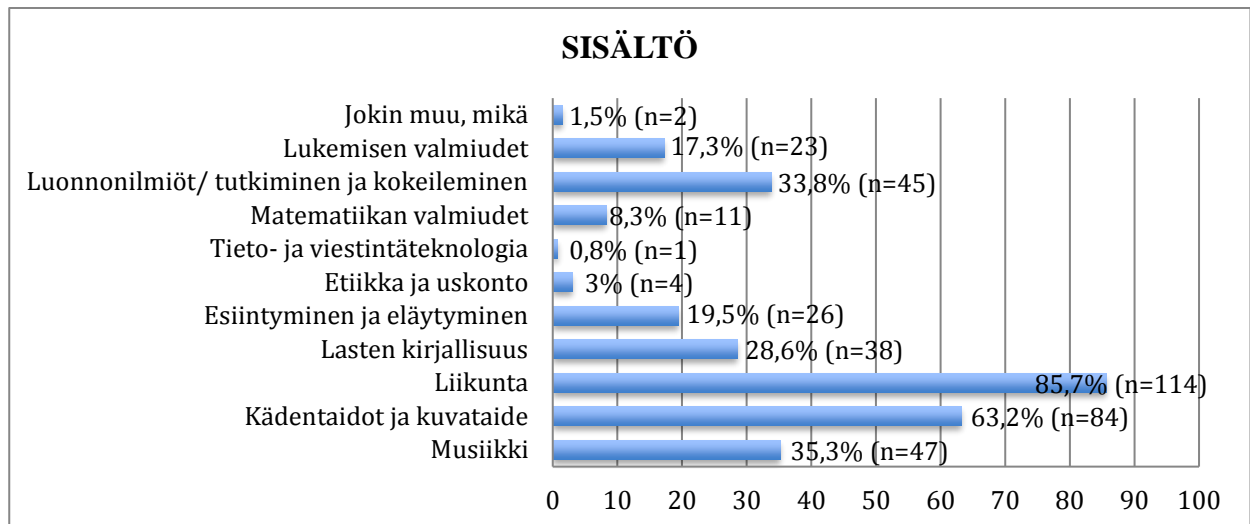
tuokiot saivat perhepäivähoidolta 61,9% kannatuksen ja päiväkodin asiakkailta 73%. Kuitenkin kolmessa tärkeimmässä toimintatavassa nousivat samat toimintatavat vahvasti esille kaikilla varhaiskasvatuksen piirissä olevilta asiakkailta. (KUVIO 3.)

Retkeilystä piti 33,1% vastaajista ja mahdollisuudesta itsenäiseen tekemiseen 20,3%. Saman verran ääniä sai keskenään aikuisen ohjaama leikki ja monipuoliset leikkivälineet, 11,3 %, joista perhepäivähoidon asiakkaat (N=21) arvostivat selvästi enemmän monipuolisia leikkivälineitä (19%). Kaksi vähiten ääniä saaneet toimintamuodot olivat vierailut (6%) sekä mahdollisuus tietotekniikkakäyttöön (0%), jota kukaan vastaajista ei valinnut. Myöskään kukaan vastaajista ei valinnut jokin muu, mikä -vaihtoehtoa. (KUVIO 3.)

Vertasimme suurperheiden (4 lasta tai enemmän) ja pienperheiden (3 lasta tai vähemmän) eroavaisuuksia toimintatavoissa päiväkodissa. Tärkeimpänä jokaiselle perheelle oli ulkoilu ja luonnossa liikkuminen (KUVIO 6). Suurperheet (N=19) arvostivat toiseksi eniten vapaata leikkiä (78,9%), kun taas pienperheillä (N=108) se tuli kolmantena (50,9%). Pienperheillä toiseksi tärkeimpänä arvona nousi aikuisen ohjaamat toimintatuokiot (73,1%), kun se oli suurperheille kolmanneksi tärkein (68,4%). Suurperheet eivät olleet nostaneet leikkivälineiden merkitystä esille lainkaan.

4.1.3 Kolme tärkeintä sisältöä

Kyselyssä kysyimme vanhemmilta, mitkä ovat heidän mielestään kolme tärkeintä sisältöä varhaiskasvatuksessa. Vaihtoehtoja oli yksitoista. Musiikki, kädentaidot ja kuvataidot, liikunta, lasten kirjallisuus, esiintyminen ja eläytyminen, etiikka ja uskonto, tieto ja viestintäteknologia, matematiikan valmiudet, luonnonilmiöt/ tutkiminen ja kokeileminen, lukemisen valmiudet sekä jokin muu mikä vaihtoehto. (KUVIO 4.)

KUVIO 4. Vastaukset prosentteina vastaajien (N=133) toiveista varhaiskasvatuksen sisältöön

Enemmistö vastaajista (85,7%) valitsi liikunnan, jota arvostettiin perhepäivähoidossa hieman enemmän (90,4% N=21) kuin päiväkodissa (85% N=100). Seuraavaksi eniten ääniä sai (63,2%) kädentaidot ja kuvataide, jota pidettiin molemmissa yhtä tärkeinä. Kolmantena sisältönä nousi esiin musiikki, johon 35,3% vastaajista antoi äänensä. Luonnonilmiöt/ tutkiminen ja kokeilu oli myös hyvin toivottu sisältö varhaiskasvatukseen, sillä se nousi melkein yhtä tärkeäksi (33,8%) kuin musiikki. (KUVIO 4.)

Lasten kirjallisuuden oli valinnut reilu neljännes (28,6%) ja melkein joka viides (18,5%) oli toivonut esiintymistä ja eläytymistä varhaiskasvatuksen sisältöön. Lukemisen valmiuksia arvostivat 17,3% vastaajista. Matemaattisia valmiuksia toivoivat 8,3% vastaajista, joista kaikki äänet tulivat päiväkodin asiakkailta. Kolme vähiten ääniä saaneet vaihtoehdot olivat etiikka ja uskonto 3%, jokin muu mikä vaihtoehdon valitsivat 1,5% vastaajista, jotka ehdottivat kirjainten ja numeroiden oppimista. Vähiten ääniä saanut vaihtoehto on tieto ja viestintäteknologia yhdellä äänellä 0,8%. (KUVIO 4.)

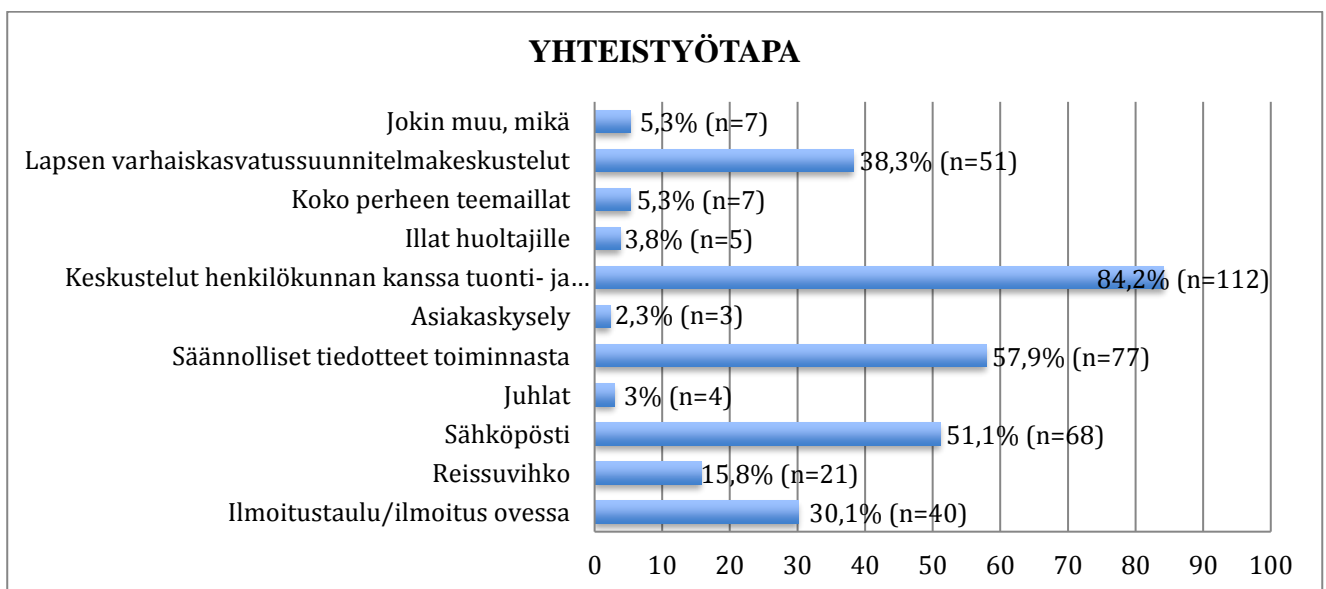
Suurimpina eroina perhepäivähoidon ja päiväkodin asiakkaiden välillä tuli kohdassa luonnonilmiöt/ tutkiminen, sillä perhepäivähoidon asiakkaille (N=21) se nousi kolmanneksi tärkeimpänä sisältönä ja he antoivat 42,8% äänistä sille. Päiväkodissa (N=100) sen sijaan arvostettiin enemmän lukemisen valmiuksia (19%) kuin perhepäivähoidossa (4,7%). Ainoastaan päiväkodin asiakkaat antoivat ääniään kohdille etiikka ja uskonto, tieto- ja viestintäteknologia sekä matematiikan valmiudet.

Vertasimme suurperheiden (4 lasta tai enemmän) ja pienperheiden (3 tai vähemmän) eroavaisuuksia varhaiskasvatuksen sisällöstä. Suurperheet (N=19) pitivät liikuntaa sekä kädentaidot ja kuvataidetta yhtä tärkeinä (63,2%) ja musiikkia ja lasten kirjallisuutta toiseksi tärkeimpänä (42,1%). Pienperheissä

(N=108) liikunta sai 88,9% ääniä, kädentaidot ja kuvataide 65,7%, mutta kolmantena tulikin luonnon-
ilmiöt/ tutkiminen/ kokeileminen (34,3%).

4.1.4 Kolme tärkeintä yhteistyötappaa

Kyselyssämme kysyimme vanhemmilta, mitkä ovat heidän mielestään kolme toimivinta yhteistyötappaa kodin ja varhaiskasvatuksen välillä. Vastausvaihtoehtoja oli yksitoista. Ilmoitustaulu / ilmoitus ovesa, reissuvihko, sähköposti, juhlat, säännölliset tiedotteet toiminnasta, asiakaskysely, keskustelut henkilökunnan kanssa tuonti- ja hakutilanteessa, illat huoltajille, koko perheen teemaillat, lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut sekä jokin muu, mikä- vaihtoehto. (KUVIO 5.)

KUVIO 5. Huoltajien (N=133) vastaukset prosentteina yhteistyötavoista

Toimivimpana yhteistyötappana koettiin keskustelut henkilökunnan kanssa tuonti ja hakutilanteissa, josta 84,2% vastaajista valitsi kyseisen vaihtoehdon. Toiseksi eniten ääniä sai säännölliset tiedotteet toiminnasta, johon 57,9% vastaajista oli valinnut tämän vaihtoehdon. Kolmantena nousi esille sähköposti, jonka 51,1% vastaajista valitsi. (KUVIO 5.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa piti hyvänä yhteistyötappana 38,3% ja ilmoitustaulu/ ilmoitus ovesa menetelmää suosi 30,1% vastaajista. Reissuvihko sai ääniä 15,8% vastanneista. Vähiten ääniä oli tullut juhlalle (3%) ja huoltajien illoille (3,8%). Asiakaskyselyä hyvänä yhteistyötappana piti vain 2,8% vastaajista. Koko perheen teemaillat sai 5,8% ääniä ja jokin muu, mikä- vaihtoehdon valitsi

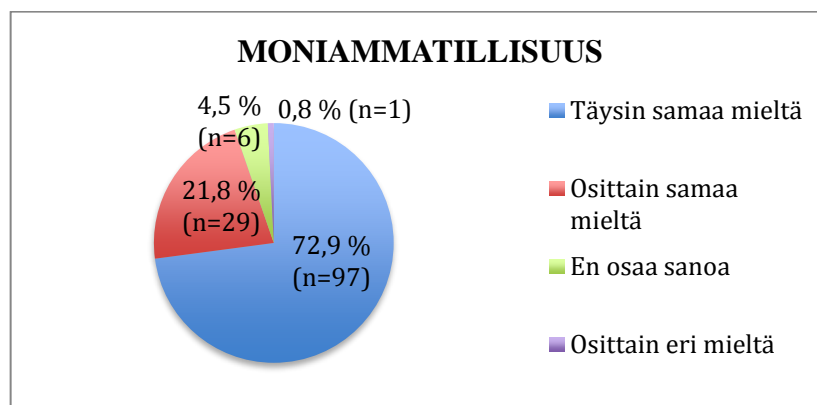
5,3%. Tähän vaihtoehtoon vastaajat ehdottivat puhelinta, tekstiviestejä, Facebook -ryhmää, WhatsApp -sovellusta, viestiketjuja ja Wilma -ohjelmaa. (KUVIO 5.)

Eroavaisuuksia tuli päiväkodin ja perhepäivähoidon välille. Ilmoitustaulu/ ilmoitus ovesa sai pääasiassa ääniä päiväkodin asiakkailta, johtuen varmastikin siitä, että perhepäivähoitajat työskentelevät kotona, eivätkä laita ilmoituslappuja seinille esille. Samoin sähköposti sai enemmän kannatusta päiväkodin asiakkailta (N=100), sillä perhepäivähoidon asiakkaista (N=21) vain 28,5% antoi äänensä tälle ja päiväkodista 57%. Perhepäivähoidon asiakkaille kolmanneksi tärkeimpänä yhteistyötapana oli lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (38%), kun se oli päiväkodin asiakkaille kuudenneksi tärkein (9%). Perhepäivähoidon asiakkaat kokivat myös juhlat ja huoltajien illat tärkeämpänä, kuin päiväkodin asiakkaat.

Vertasimme suurperheiden (4 lasta tai enemmän) ja pienperheiden (3 tai vähemmän) eroavaisuuksia eri yhteistyötapojen kodin ja varhaiskasvatuksen välillä. Merkittävin eroavaisuus oli se, että suurperheet (N=19) arvostivat lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluita enemmän (52,6%) kuin pienperheet (8,3% N=108). Pienperheet sen sijaan arvostivat ilmoitustaulu/ ilmoitus ovesa enemmän (31,5%) kuin suurperheet (15,8%). Suurperheet eivät olleet valinneet juhlat, eikä illat huoltajille - vaihtoehtoja lainkaan.

4.1.5 Moniammatillisuus

Kysyimme kyselyssämme vanhemmilta, onko monialainen yhteistyö tärkeää esimerkiksi neuvolan tai perhetyön kanssa. Tämän kysymyksen avulla halusimme saada selville vanhempien mielipiteen, miten he kokevat monialaisen yhteistyön varhaiskasvatuksessa Oulaisissa. (KUVIO 6.)

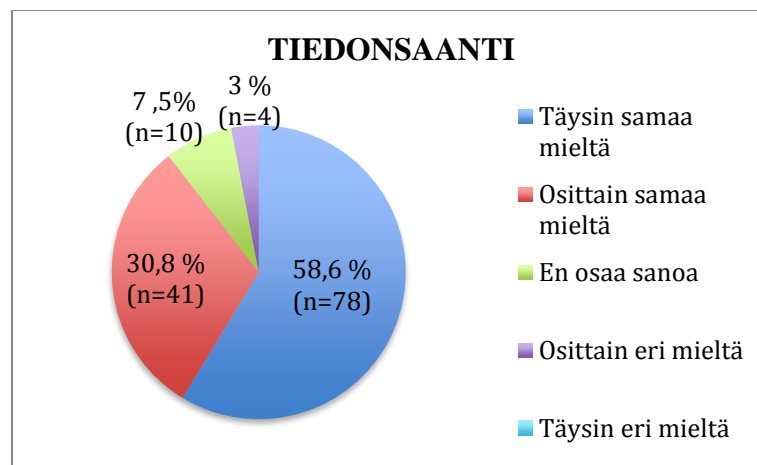
KUVIO 6. Vastaajien (N=133) vastaukset prosentteina monialaisen yhteistyön tärkeydestä Oulaisissa

Enemmistö 72,9% kaikista vastaajista oli täysin samaa mieltä, että monialainen yhteistyö on tärkeää varhaiskasvatuksessa. Osittain samaa mieltä monialaisen yhteistyön tärkeydestä oli 21,8% vastaajista. Osittain erimieltä vastaajista oli 0,8%, eikä täysin erimielisiä vastauksia tullut ollenkaan. Vastaajista 4,5% eivät osanneet sanoa mielipidettään siitä, että onko monialainen yhteistyö tärkeää. (KUVIO 6.)

Päiväkodin asiakkaista (N=100) 74% pitivät monialaista yhteistyötä tärkeänä, kun perhepäivähoidon asiakkaista (N=21) 61,9% oli täysin samaa mieltä. Perhepäivähoidon asiakkaista 14,2% eivät osanneet sanoa mielipidettään monialaisen yhteistyön tärkeydestä, päiväkodissa 3%. Vain päiväkodin asiakkaat kokivat olleensa osittain erimieltä.

4.1.6 Tiedonsaanti

Kysyimme kyselyssä kokevatko vanhemmat saavansa riittävästi tietoa lapsensa varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista. Kysymyksen avulla halusimme saada selville, mitä mieltä vanhemmat ovat tiedonsaannin kulusta ja minkä takia. Vastaajista 58,6% oli täysin samaa mieltä, jonka mukaan tiedonkulku on toimiva. Osittain samaa mieltä oli 30,8%. Osittain erimieltä vastaajista oli 3% ja 7,5% vastaajista eivät osanneet sanoa mielipidettään. Täysin erimielisiä vastauksia ei tullut ollenkaan. (KUVIO 7.)

KUVIO 7. Vastaajien (N=133) vastaukset prosentteina tiedonsaannista varhaiskasvatuksessa

Täysin samaa mieltä olevat kokivat, että päivähoidon kanssa puheyhteys on hyvää ja päivittäistä. He saavat hyvin informaatiota ja palautetta lapsiinsa liittyvissä asioissa, niin vienti- ja hakutilanteissa, kuin sähköpostillakin. Yhteistyö toimii monialaisesti ja avunsaaminen on tarvittaessa helppoa. Osittain samaa mieltä olevat kokivat olevansa pääsäännöllisesti tyytyväisiä tukeen ja palautteeseen, jota ovat

saaneet päivähoitolta. Tuonti- ja hakutilanteissa on hyvää keskustelua, mutta välillä omat ja hoitajien kiireet rajoittavat tiedonsaantia. Parannusta toivottiin mm. että kasvatuskeskustelun yhteydessä saisi kokonaisvaltaisen arvion lapsesta, sekä ehdotuksia havaittujen ongelmien korjaamiseen. Lisäksi toivottiin enemmän tietoa, mitä varhaiskasvatus on Oulaisissa ja mitä lapsi tulee oppimaan päivähoitossa. (KUVIO 7.)

Vastaajat, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään kokivat mm., että eivät tiedä, mitä päivähoito- ohjelmaan kuuluu. Osittain erimieltä olevat olivat kokeneet, että päivähoitossa asioista ja konfliktitilanteista ei kerrota, vaikka kysyy, sekä asioiden annetaan kärjistyä. Eroavaisuuksia ei erityisemmin nous- sut esille perhepäivähoidon ja päiväkodin välillä tiedonsaannissa varhaiskasvatuksessa. (KUVIO 7.)

4.1.7. Avoin kysymys

Huoltajille lähetetyssä kyselylomakkeessa viimeisenä kohtana oli avoin kysymys, jossa kysyimme huoltajilta Oulaisten erityispiirteitä. Vastauksia tuli paljon liittyen mm. yhteistyöhön muiden palvelu- jen, kuten neuvolan kanssa ja erilaisten tapahtumien hyödyntämisen hoitopäivien aikana. Kuitenkin suurimmassa osassa vastauslomakkeista oli mainittu puhdas luonto, hyvät urheilu- ja harrastemahdolli- suudet sekä liikenne- ja leikkipuisto. Toisin sanoen huoltajat toivovat päivähoitonsa hyödyntävän eten- kin luontoa, mutta myös lähiympäristöä varhaiskasvatuksessa.

Negatiivisiakin asioita tuotiin esille tässä kohdassa. Huoltajat kaipasivat erityislasten vertaistukiryh- mää ja lisää henkilökohtaisia avustajia erityislapsille. Myös aamu- ja iltapäivätoimintaa kaivattiin li- sää. Nämä asiat toimme esille työryhmän kokoontuessa ja näin välitimme saamamme tiedon eteenpäin.

5. LASTEN TUTKIMUSTULOKSET

Keväällä 2017 Oulaisten varhaiskasvatuksessa oli 309 lasta. Heistä 61,9% (N=191) osallistui kyselyymme. Tyttöjä vastaajista oli eniten, 53,4% ja poikia vastaajista oli 46,6%. Vastaajista enemmistö (79,1%) oli päiväkodin asiakkaita, päiväkoteja Oulaisissa on viisi ja niistä yksityisiä päiväkoteja neljä. 20,9% vastaajista oli perhepäivähoidon asiakkaita, perhepäivähoitajia Oulaisissa on seitsemän. Tyttöistä (N=102) 78% oli päiväkodin asiakkaita ja 19% perhepäivähoidon asiakkaita. 74,2% pojista (N=89) oli päiväkodin asiakkaita ja 23,6% perhepäivähoidon. Pojista kaksi ja tytöistä viisi eivät vastanneet kumpaan asiakaskuntaan kuuluvat.

Kyselyyn osallistuneiden ikä vaihteli yksivuotiaista seitsemänvuotiaisiin. Vastanneista suurin ikäryhmä oli viisivuotiaat, joita oli 27,2% vastanneista ja toiseksi eniten oli neljävuotiaita (24,6%). Kolmevuotiaita oli 19,4% ja kuusivuotiaita 14,1%. Seitsemän- ja yksivuotiaita oli vähiten vastanneista. Perhepäivähoidon lapsista (N=40) 25% oli kaksivuotiaita ja 20% kolmevuotiaita. Neljävuotiaita oli 22,50% perhepäivähoidon lapsista ja viisivuotiaita 17,5%. Perhepäivähoidon pienimmät ikäryhmät olivat kuusi- ja seitsemänvuotiaat. Päiväkodin lapsista (N=151) 31,3% oli viisivuotiaita, neljävuotiaita oli 25,7% ja kolmevuotiaita 19,4%. Kuusivuotiaita oli 13,9% päiväkodin lapsista ja kaksivuotiaita 6,9%. Päiväkodin pienimmät ikäryhmät olivat yksi- ja seitsemänvuotiaat.

5.1 Lasten vastaukset

Kyselyn tarkoituksena oli saada lasten ääni Oulaisten paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Päivähoidon henkilöstö huolehti siitä, että jokaisella lapsella oli mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa tekemämme kysely kautta. On erittäin tärkeää, että lapsi pääsee osallistumaan ja vaikuttamaan asioihin jo varhaisessa vaiheessa, sillä sen kautta lasten käsitys itsestään kehittyy, itseluottamus kasvaa ja yhteisössä tarvittavat sosiaaliset taidot muovautuvat (Opetushallitus 2016b, 24).

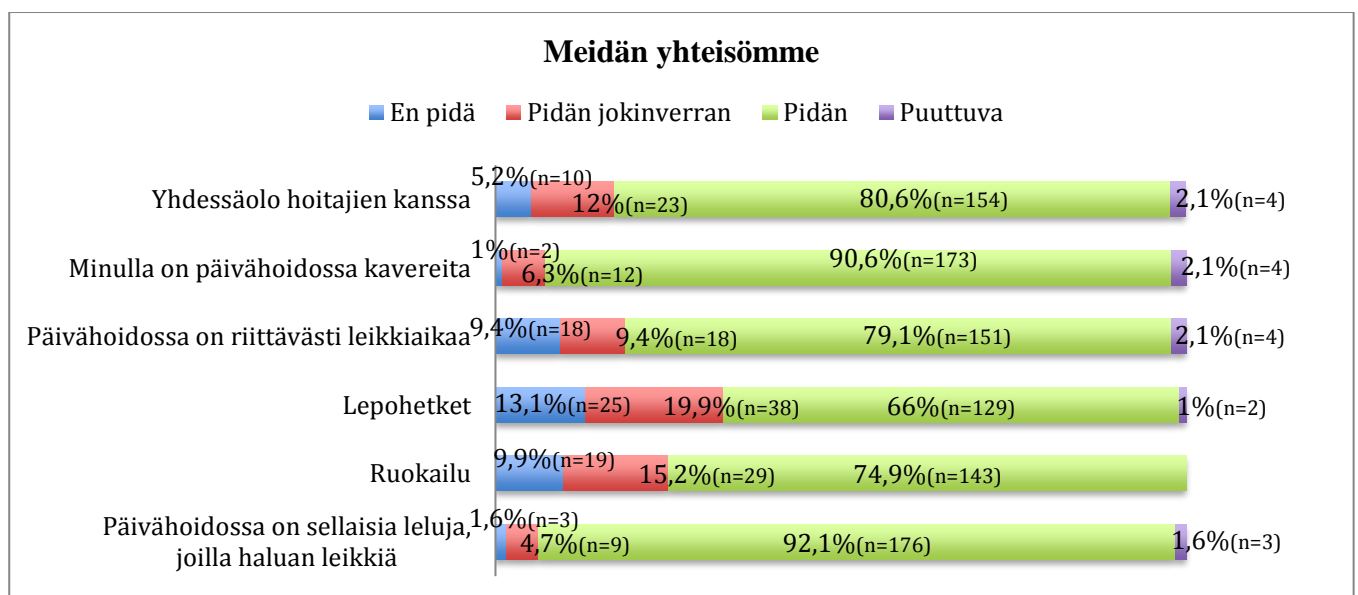
Jokaisella lapsella on oikeus ilmaista mielipiteitään, ajatuksiaan ja itseään sekä tulla ymmärretyksi niillä ilmaisunkeinoilla, joita hänellä on. Lapsella on oikeus kannustavaan palautteeseen, hyvään huolenpitoon sekä opetukseen. Lapsella on oikeus leikkiä ja oppia leikkien sekä iloita oppimastaan. Omien lähtökohtien mukaisesti lapsella on oikeus rakentaa käsitystä itsestään ja identiteetistään sekä ympäröivästä maailmasta. Lapsella on oikeus saada tietoa monipuolisesti kokeilla ja opetella uusia asioita,

käsitellä tunteita ja ristiriitoja sekä kuulua ryhmään ja yhteisöllisyyteen. (Opetushallitus 2016b, 19.) Kyselyn kautta lapset saivat tuoda esille, mistä pitävät, pitävät jonkin verran tai mistä eivät pidä ollenkaan sekä mikä on parasta päivähoitossa. Lisäksi tekemämme ristiintaulukoinnin myötä olemme saaneet eri sukupuolen, päivähoitopaikan ja iän tuomat eroavaisuudet annetuista vastauksista esille.

5.1.1 Meidän yhteisömme

Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksen kodin ulkopuolella hänen elinpiirinsä laajenee. Lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia kodin toimintamallien, perinteiden ja katsomuksen lisäksi. Varhaiskasvatuksen yksi tärkeimmistä tehtävistä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. (Opetushallitus 2016b, 43.)

Meidän yhteisömme kohdassa kysyimme lapsilta mielipidettä seuraaviin asioihin: yhdessäolosta hoitajien kanssa, onko hänellä kavereita päivähoitossa, onko päivähoitossa riittävästi leikkiäikää, lepohetkistä ja ruokailusta sekä onko päivähoitossa sellaisia leluja, joilla hän haluaa leikkiä (KUVIO 8). Kaikki kysymämme asiat ovat valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa, siksi koimme tärkeäksi saada oulaistelaisilta lapsilta mielipide kyseisiin asioihin ja saada ne siten näkyville paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä päivähoitoyöntekijöiden tietoisuuteen.

KUVIO 8. Meidän yhteisömme vastaukset (N=191) prosentteina

Suurin osa vastaajista (80,6%) piti yhdessäolosta hoitajien kanssa päivähoitossa. Yhdessäolosta hoitajien kanssa piti jonkin verran 23 lasta (12%) ja kymmenen lasta (5,2%) ei pitänyt ollenkaan yhdessäolosta hoitajien kanssa. Vastaajista neljä ei vastannut kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 8.) Ristiintaulukoinnissa huomasimme, että tytöistä (N=102) 87,6% ja pojista (N=89) 76,4% piti yhdessäolosta hoitajien kanssa. Perhepäivähoidon lapsista (N=40) 90% piti yhdessäolosta hoitajien kanssa ja päiväkodin lapsista (N=151) 79,3%. Ikäryhmiä verratessa keskenään ei vastauksissa ollut suuria eroavaisuuksia (keskiarvo oli 82,26%). Neljävuotiaat pitivät eniten (89,1%) yhdessä olosta hoitajien kanssa ja vähiten pitivät kuusivuotiaat (77,8%).

Vastaajista suurin osa 90,6% eli 173 lasta oli sitä mieltä, että päivähoitossa on kavereita. Kaksitoista lasta (6,3%) oli sitä mieltä, että kavereita on jonkin verran. Muutaman lapsen mielestä heillä ei ollut yhtään kaveria päivähoitossa. Vastaajista neljä ei vastannut kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 8.) Tekemässämme ristiintaulukoinnissa tuli esille, että tytöillä (95,9%, N=102) oli hieman poikia (88,8%, N=89) enemmän kavereita. Perhepäivähoidon lapsilla (97,5%, N=40) oli enemmän kavereita kuin päiväkodin lapsilla (90,7%, N=151). Iällä ei ollut suurta prosentuaalista merkitystä annettujen vastauksien suhteen (keskiarvo oli 91,85%).

Vastaajista 79,1% mielestä päivähoitossa oli riittävästi leikkiaikaa. 9,6% mielestä leikkiaikaa oli jokin verran ja 9,4% mielestä sitä ei ollut ollenkaan riittävästi. Neljä vastaajista ei vastannut kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 8.) Ristiintaulukoinnissa tytöt (83,7%, N=102) olivat poikia tyytyväisempiä leikkiaikaan ja pojat (77,5%, N=89) kaipasivat sitä lisää. Perhepäivähoidon lapset (85%, N=40) olivat päiväkodin lapsia (79,3%, N=151) tyytyväisempiä leikkiaikaan. Kuusivuotiaista vain 63% oli tyytyväisiä leikkiaikaan ja 22,2% mielestä sitä oli liian vähän. Kuusivuotiaita lukuun ottamatta iällä ei ollut suurta vaikutusta annettuihin vastauksiin (keskiarvo oli 79,6%).

66% vastaajista piti lepoetkistä päivähoitossa. 19,9% vastaajista pitivät lepoetkistä jokin verran ja 13,1% vastaajista ei pitänyt lepoetkistä laisinkaan. Kaksi vastaajaa jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 8.) Ristiintaulukoinnissa tuli esille, että tytöistä (N=102) 73,3% piti lepoetkistä ja pojista (N=89) piti 59,1% sekä 18,2% pojista ei pitänyt laisinkaan lepoetkistä. Päiväkodin lapset (68,1%, N=151) pitivät hieman enemmän lepoetkistä kuin perhepäivähoidon lapset (59,7%, N=40). Kuusivuotiaista vain 37% piti lepoetkistä ja 29,6% ei pitänyt laisinkaan. Kolme- ja neljävuotiaat pitivät eniten (n. 81,95%) lepoetkistä muihin ikäryhmiin nähden (keskiarvo 63,41%).

Vastaajista 74,9% piti päivähoiton ruokailusta ja jonkin verran ruokailusta pitivät 15,2% vastaajista. Päivähoiton ruokailusta ei pitänyt laisinkaan 9,9% lapsista. (KUVIO 8.) Ristiintaulukoinnissa huomaisimme, että sukupuolella ei ollut merkitystä ruokailun suhteen, sillä tytöistä ja pojista n. 75% piti päivähoiton ruokailusta. Perhepäivähoidon lapset (85%, N=40) pitivät ruokailusta enemmän, kuin päiväkodin lapset (75%, N=151). 55,6% kuusivuotiaista piti ruokailusta, he olivat kriittisempiä kuin muut ikäluokat päivähoiton ruokailun suhteen (keskiarvo oli 74,1%). Viisivuotiaat pitivät eniten päivähoiton ruokailusta (86,5%).

Päivähoitossa on sellaisia leluja, joilla haluan leikkiä, 92,1% vastaajista oli tätä mieltä. Jokseenkin samaa mieltä vastaajista oli 4,8% ja täysin erimieltä oli 1,6%. Kolme jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 8.) Ristiintaulukoinnissa tytöt (96%, N=102) pitivät hieman enemmän päivähoiton leluista, kuin pojat (91%, N=89). Perhepäivähoidon lapset (N=40) olivat täysin tyytyväisiä leluihin ja päiväkodin lapset (N=151) olivat 91,5% tyytyväisiä. Vastaajan iällä ei ollut suurta prosentuaalista merkitystä annettuihin vastauksiin.

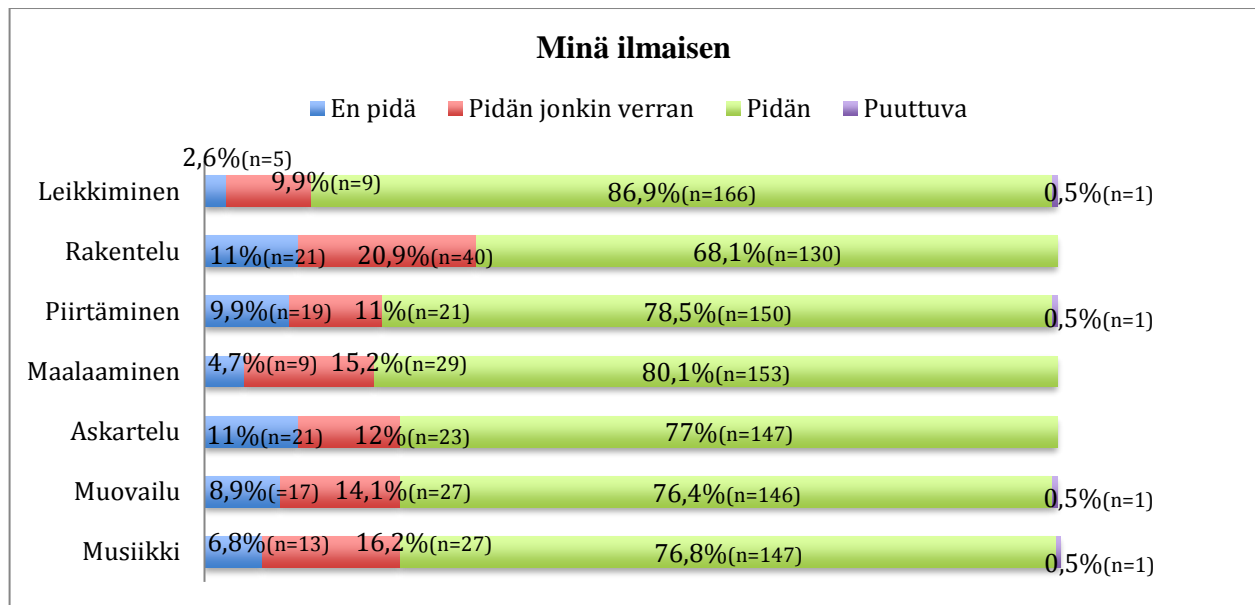
Kyselyssä kysyimme lapsilta, mikä on parasta päivähoitossa. Suurin osa lapsista vastasi, että parasta päivähoitossa on leikkiminen. Esille nousivat myös vahvasti kaverit ja ulkoilu. Lisäksi pelit, lelut, ruoka, piirtäminen ja askartelu sekä hoitajat nousivat parhaiksi asioiksi päivähoitossa kyselyssä olevan avoimen kyselyn kohdasta.

5.1.2 Minä ilmaisen

Varhaiskasvatuksen yksi tärkeä tehtävä on tukea tavoitteellisesti lasten kuvallisen, musiikillisen sekä kehollisen ja sanallisen ilmaisun kehittymistä. Taiteellinen ilmaiseminen sekä kokeminen edistää lasten oppimisedellytyksiä, myönteistä minäkuvausta sekä ajattelu ja sosiaalisia taitoja. Lisäksi se antaa valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Lasten eettisen ajattelun kehitykselle on myös oleellista kyky kuvitella ja luoda mielikuvia. Tutustuttamien kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun erimuotoihin lisää lasten osaamista monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla. (Opetushallitus 2016b, 41.)

Jokainen lapsi on yksilö. Siksi on tärkeää, että lapselle tarjottaisiin monenlaisia ilmaisun eri muotoja, jotta jokainen löytäisi oman tapansa ilmaista itseään jo varhaisessa vaiheessa. Kyselymme kysymykset pohjautuvat valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan, näin ollen oli tärkeää saada myös paikall-

listen lasten mielipide eri ilmaisumuodoista esille Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelmaan ja päivähoitotyöntekijöiden tietoisuuteen. Minä ilmaisen -kohdassa kysyimmekin lapsilta mielipidettä päivähoitossa tapahtuvasta: Leikkimisestä, Rakentelusta, piirtämisestä ja maalaamisesta, askartelusta ja muovailusta sekä musiikista (KUVIO 9).

KUVIO 9. Minä ilmaisen, lasten vastaukset (N=191) prosentteina

Vastaajista 86,9% piti leikkimisestä. Yhdeksätoista lasta eli 9,9% vastaajista piti leikkimisestä jonkin verran. Kolme vastaajista (2,6%) ei pitänyt leikkimisestä laisinkaan. Yksi vastaaja ei vastannut kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 9.) Ristiintaulukoinnissa tytöt (90%, N=102) pitivät enemmän leikkimisestä kuin pojat (84%, N=89). Perhepäivähoidon lapset (95%, N=40) pitivät enemmän leikkimisestä kuin päiväkodin lapset (84,6%, N=151). Vastaajan ikä ei vaikuttanut juurikaan prosentuaalisesti annettuihin vastauksiin (keskiarvo oli 87,9%), mutta eniten leikkimisestä piti kuusivuotiaat (92,3%).

Rakentelusta piti 68,1% vastaajista. Vastaajista 20,9% piti rakentelusta jonkin verran. 21 lasta eli 11% vastaajista ei pitänyt rakentelusta. (KUVIO 9.) Ristiintaulukoinnissa huomasimme, että pojat (73%, N=89) pitivät enemmän rakentelusta kuin tytöt (63,7%, N=102). Tytöistä 14,7% ei pitänyt ollenkaan rakentelusta. Perhepäivähoidon lapsista (N=40) 92,5% pitivät rakentelusta ja päiväkodin lapsista (N=151) 62,5%, lisäksi päiväkodin lapsista 14,7% ei pitänyt laisinkaan siitä. Kuusi- ja seitsemänvuotiaat pitivät kaikista vähiten (n. 45%) rakentelusta verrattuna muihin ikä ryhmiin (keskiarvo oli 63,9%). Eniten rakentelusta pitivät neljävuotiaat (78,7%).

Muovailusta piti 76,4% vastaajista ja jonkin verran muovailusta piti 14,2% vastaajista, eli 27 lasta. Muovailusta ei pitänyt 8,9% vastaajista. Yksi vastaajista jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 9.) Ristiintaulukoinnissa pienellä erotuksella tytöt (78,4%, N=102) pitivät poikia (75%, N=89) enemmän muovailusta. Perhepäivähoidon lapset (82,1%, N=40) pitivät enemmän muovailusta kuin päiväkodin lapset (75%, N=151). Päiväkodin lapsista 11% ei pitänyt laisinkaan muovailusta. Neljävuotiaat pitivät (85,1%) eniten muovailusta ja kuusivuotiaat vähiten (63%) muihin ikä ryhmiin verrattaessa (keskiarvo oli 75,4%).

Askartelusta piti 77% vastaajista. Vastaajista 12% piti jonkin verran askartelusta ja 11% ei pitänyt laisinkaan. (KUVIO 9.) Tekemässämme ristiintaulukoinnissa huomasimme, että tytöistä (N=102) 85,3% piti askartelusta ja pojista (N=89) siitä piti 67,4%. Päiväkodin lapset (78,5%, N=40) pitivät hieman enemmän askartelusta kuin perhepäivähoidon lapset (72,5%, N=151). Kaksi- ja neljävuotiaat (n. 83%) pitivät eniten askartelusta muihin ikäryhmiin verrattaessa (keskiarvo oli 76,1%). Vähiten askartelusta pitävät kuusivuotiaat (66,7%), heistä 18,5% ei pitänyt laisinkaan askartelusta.

Vastaajista 78,5% piti piirtämisestä. Jonkin verran piirtämisestä piti 21 lasta eli 11% vastaajista. Vastaajista 9,9% ei pitänyt piirtämisestä laisinkaan. Yksi vastaajista jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 9.) Ristiintaulukoinnissa tytöistä (N=102) 89,2% piti piirtämisestä ja pojista (N=89) piirtämisestä piti 67%. Pojista 17% ei pitänyt ollenkaan piirtämisestä. Perhepäivähoidon lapsista (N=40) 87,2% piti piirtämisestä ja päiväkodin lapsista (N=151) 76,4%. Kuusi- ja seitsemänvuotiaat pitivät piirtämisestä vähiten (n.53%) muihin ikäryhmiin verratessa (keskiarvo oli 74,3%). Kuusivuotiasta 22,2% ei pitänyt laisinkaan piirtämisestä.

Maalaamisesta piti 80,1% vastaajista. 29 lasta eli 15,2% vastaajista piti maalaamisesta jonkin verran ja 4,7% vastaajista ei pitänyt laisinkaan maalaamisesta. (KUVIO 9.) Ristiintaulukoinnissa tuli esille, että tytöt (86,3%, N=102) pitivät enemmän maalaamisesta kuin pojat (73%, N=89). Päiväkodin lapset (79,9%, N=151) pitivät hieman enemmän maalaamisesta, kuin perhepäivähoidon lapset (77,5%, N=40). Kuusivuotiasta 59,3% piti maalaamisesta, muiden ikäryhmien pitäen keskimäärin 83,8% kyseisestä ilmaisun lajista.

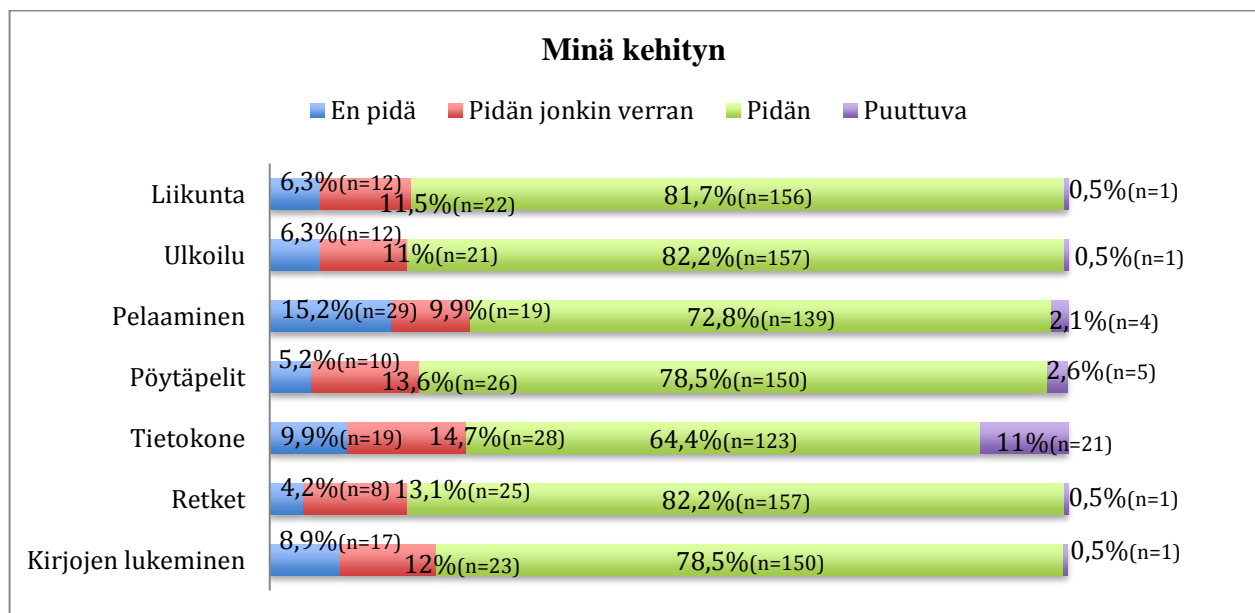
Musiikista piti 76,4% vastaajista. 31 lasta eli 16,2% piti musiikista jonkin verran ja 6,8% vastaajista ei pitänyt musiikista. Yksi vastaaja jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 9.) Ristiintaulukoinnissa tytöt (81,6%, N=102) pitivät enemmän musiikista kuin pojat (71,6%, N=89). Pojista 11% ei pitänyt ollenkaan musiikista. Päiväkodin ja perhepäivähoidon lapset pitivät yhtä paljon musiikista.

Eniten musiikista pitivät kolme- ja neljävuotiaat n. 82% (keskiarvo oli 74,9%). Vähiten musiikista pitivät kuusivuotiaat (63%) ja heistä 14,8% ei pitänyt musiikista.

5.1.3. Minä kehityn

Varhaiskasvatuksen tärkeä tehtävä on luoda lapsille pohjaa fyysiselle aktiivisuudelle sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävälle elämäntavalle yhteistyössä huoltajien kanssa. Tämä oppimisen alue vahvistaa erityisesti itsestä huolehtimiseen ja arjentaiteihin liittyvää laaja-alaista osaamista. (Opetushallitus 2016d, 46.)

Minä kehityn -kohdassa olemme kysyneet päivähoiton lapsilta mielipidettä seuraaviin asioihin: liikunta, ulkoilu, pelaaminen, pöytäpelit, tietokone, retket ja kirjojen lukeminen (KUVIO 10). Näitä asioita kysyimme siksi, koska lasten mielenkiinnon kohteet on tärkeä saada esille ja laitettua paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä päivähoiton työntekijöiden tietoisuuteen.

KUVIO 10. Minä kehityn, lasten vastaukset (N=191) prosentteina

Vastaajista 81,7% eli 156 lasta piti liikunnasta. Vastaajista 11,5% piti jonkin verran ja 6,3% ei pitänyt laisinkaan liikunnasta. Yksi vastaaja jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 10.) Tekemäsämme ristiintaulukoinnissa huomasimme, että tytöt (84,4%, N=102) pitivät enemmän liikunnasta kuin pojat (78,4%, N=89). Päiväkodin lapsista (N=151) 81,8% piti liikunnasta ja perhepäivähoidon lapsista

(N=40) 77,5%. Seitsemän- ja viisivuotiaat pitivät eniten liikunnasta n. 87% kannatuksella (keskiarvo oli 81,7%). Liikunnasta vähiten pitivät kuusivuotiaat (70,4%), heistä 11,1% ei pitänyt laisinkaan liikunnasta.

Ulkoilusta piti 82,2% vastaajista. 11% vastaajista piti ulkoilusta jonkin verran ja 6,2% vastaajista ei pitänyt ulkoilusta. Yksi jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 10.) Ristiintaulukoinnissa tytöistä (N=102) 84,3% piti ulkoilusta ja pojista (N=89) 80,9%. Perhepäivähoidon lapset (85,2%, N=40) pitivät hieman enemmän ulkoilusta kuin päiväkodin lapset (81,9%, N=151). Seitsemänvuotiaista vastaajista kaikki pitivät ulkoilusta (keskiarvo oli 84,7%). Vähiten ulkoilusta piti kaksi- ja neljävuotiaat (78,8%) ja kaksivuotiaista 22,1% ei pitänyt laisinkaan ulkoilusta.

Maila- ja pallopeleistä piti 72,8% vastaajista ja jonkin verran pelaamisesta piti 9,9% vastaajista. 29 lasta eli 15,2% vastaajista ei pitänyt pelaamisesta. Neljä vastaajaa (2,1%) jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 10.) Ristiintaulukoinnissa tuli esille, että pojat (82,8%, N=89) enemmän pelaamisesta, kuin tytöt (67,7%, N=102) ja tytöistä 21,2% ei pitänyt laisinkaan pelaamisesta. Perhepäivähoidon lapsista (N=40) 81,6% piti pelaamisesta ja päiväkodin lapsista (N=151) 73,9%. Päiväkodin lapsista 16,9% ei pitänyt pelaamisesta. Kuusivuotiaista vain 55,6% piti pelaamisesta ja 29,6% ei pitänyt siitä ollenkaan. Eniten pelaamisesta pitivät kolmevuotiaat, joista 86,5% pitivät siitä (keskiarvo oli 75,4%).

78,5% vastaajista piti pöytäpeleistä. Vastaajista 26 lasta, eli 13,6%, piti pöytäpeleistä jonkin verran ja 5,4% vastaajista ei pitänyt pöytäpeleistä. Viisi vastaajaa jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 10.) Ristiintaulukoinnissa tytöt (85,6%, N=102) pitivät pöytäpeleistä enemmän kuin pojat (75,6%, N=89). Päiväkodin lapsista (N=151) 85,9% piti pöytäpeleistä ja perhepäivähoidon lapsista (N=40) 62,2%. Perhepäivähoidon lapsista 10,8% ei pitänyt ollenkaan pöytäpeleistä. Seitsemänvuotiaat pitivät vähiten (57,1%) pöytäpeleistä muihin ikäryhmiin nähden (keskiarvo oli 77,3%). Eniten pöytäpeleistä pitivät kuusivuotiaat (92,6%) ja toiseksi eniten neljävuotiaat (89,4%).

Tietokoneesta ja sen käytöstä piti 64,4% vastaajista. 14,7% vastaajista piti jonkin verran ja 9,9% ei pitänyt laisinkaan tietokoneesta. 21 lasta, eli 11% vastaajista, jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 10.) Ristiintaulukoinnissa tuli esille, että pojat ja tytöt pitivät yhtä paljon tietokoneesta. Pojista (N=89) kuitenkin 13,6% ei pitänyt laisinkaan tietokoneesta. Päiväkodin lapset (76,5%, N=151) pitivät enemmän tietokoneesta kuin perhepäivähoidon lapset (55,7%, N=40) ja perhepäivähoidon lapsista

17,6% ei pitänyt laisinkaan tietokoneesta. Kuusivuotiaat pitivät vähiten (57,7%) tietokoneesta, heistä 19,2% ei pitänyt ollenkaan siitä. Eniten tietokoneesta pitivät viisivuotiaat 82,4% (keskiarvo oli 69,7%).

Retkistä piti 82,2% vastaajista. 13,1% piti jonkin veran retkistä ja 4,2% ei pitänyt laisinkaan. Yksi jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen. (KUVIO 10.) Ristiintaulukoinnissa tytöt (85,3%, N=102) pitivät retkeilystä enemmän kuin pojat (79,5%, N=89). Perhepäivähoidon lapsista (N=40) 87,2% piti retkeilystä ja päiväkodin lapsista (N=151) 81,3%. Neljävuotiaat pitivät eniten retkeilystä (93,6%) ja kuusivuotiaat (59,3%) vähiten (keskiarvo oli 81,8%).

Kirjojen lukemisesta piti 78,5% vastaajista. 23 lasta eli 12% vastaajista piti jonkin verran ja 8,9% ei pitänyt kirjojen lukemisesta. Yksi jätti vastaamatta kysymykseen. (KUVIO 10.) Ristiintaulukoinnissa tytöt (82,4%, N=102) pitivät enemmän lukemisesta kuin pojat (75%, N=89). Pojista 12,5% ei pitänyt ollenkaan kirjojen lukemisesta. Perhepäivähoidon lapset (87,2%, N=40) pitivät enemmän kirjojen lukemisesta kuin päiväkodin lapset (77,1%, N=151). Kuusi ja seitsemänvuotiaat pitivät vähiten lukemisesta. Kuusivuotiaista 25,9% ei pitänyt ollenkaan kirjojen lukemisesta ja 59,3% piti. Neljävuotiaat (91,5%) pitivät eniten lukemisesta (keskiarvo oli 74,3%).

6. YHTEENVETO

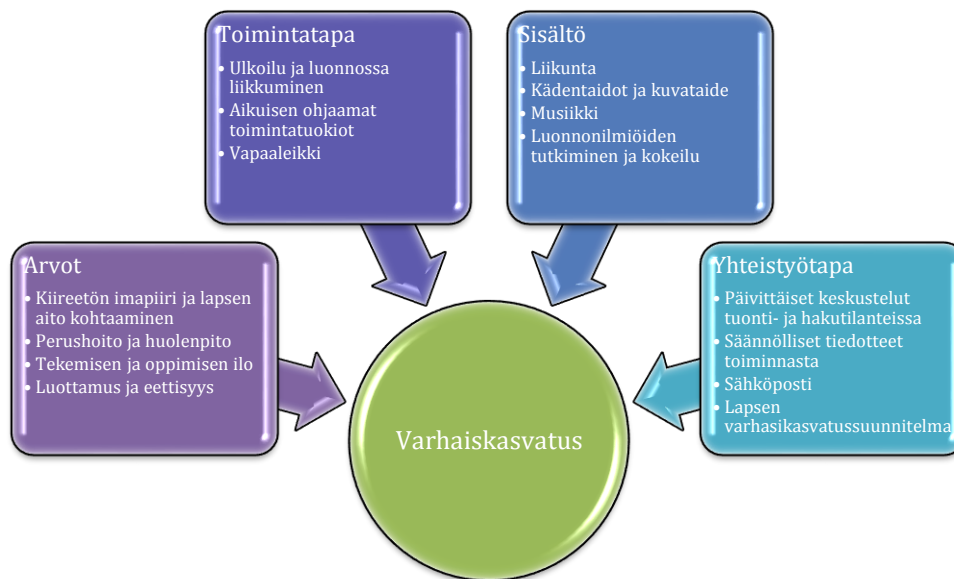
Tavoitteenamme oli saada tietää, mitä oulaistelaiset huoltajat ja lapset halusivat varhaiskasvatukselta sekä saada heidän toiveet tulevaan Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelmaan. Päiväkodit ja perhepäivähoitajat jakoivat varhaiskasvatuksen piirissä oleville lasten huoltajille kyselylomakkeet, joiden vastaukset analysoimme ja sitä kautta tärkeimmät asiat nousivat esille. Lasten toiveet nousivat esille henkilökohtaisessa haastattelussa, jossa oli kyselylomake taustalla. Huoltajien ja lasten kyselyä tehdessä meille annettiin valmiit kyselypohjat, jotka perustuivat Valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tämä helpotti huomattavasti työtämme kyselyjä muodostaessa niiden lopulliseen muotoonsa. Vastausprosenttiin olemme tyytyväisiä, sillä huoltajista 53,84% osallistui kyselyyn ja lapsista 61,9 %. Molempien kyselyjen tulokset pyrimme kirjaamaan paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

6.1 Huoltajien vastaukset

Varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten huoltajat korostivat kiireetöntä ilmapiiriä ja lapsen aitoa kohtaamista. Lisäksi perushoito ja huolenpito nousivat esille, kuten myös tekemisen ja oppimisen ilo. Kaiken tämän taustalla on luottamus ja eettisyys. Ulkoilu ja luonnossa liikkuminen nousi selvästi tärkeimmäksi toimintatavaksi varhaiskasvatuksen toimintatapaan. Myös aikuisten ohjaamia toimintatuokioita sekä vapaata leikkiä korostettiin. Varhaiskasvatuksen sisältöön toivottiin ehdottomasti eniten liikuntaa. Lisäksi kädentaidot ja kuvataide nousivat toivelistalla korkealle musiikin sekä luonnonilmiöiden tutkimisen ja kokeilemisen kanssa. Paras yhteistyötapa varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja lasten huoltajien välillä on päivittäiset keskustelut tuonti- ja hakutilanteissa, säännölliset tiedotteen toiminnasta ja sähköposti. Myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelma koettiin tärkeänä yhteistyötapana. (KUVIO 11.)

Vähiten huoltajat korostivat vaikuttamisen mahdollisuutta ja osallisuutta, tunne ja itsesäätelytaitoja sekä erilaisuuden ja yksilöllisyyden arvostamista. Kukaan huoltajista ei pitänyt tietotekniikan käyttöä tärkeänä, ei edes sisältönä. Etiikkaa ja uskontoa sekä matematiikan valmiuksia ei myöskään pidetty tärkeinä sisältöinä varhaiskasvatuksessa. Yhteistyötavaksi vähiten haluttiin asiakaskyselyjä, juhlia sekä iltoja huoltajille.

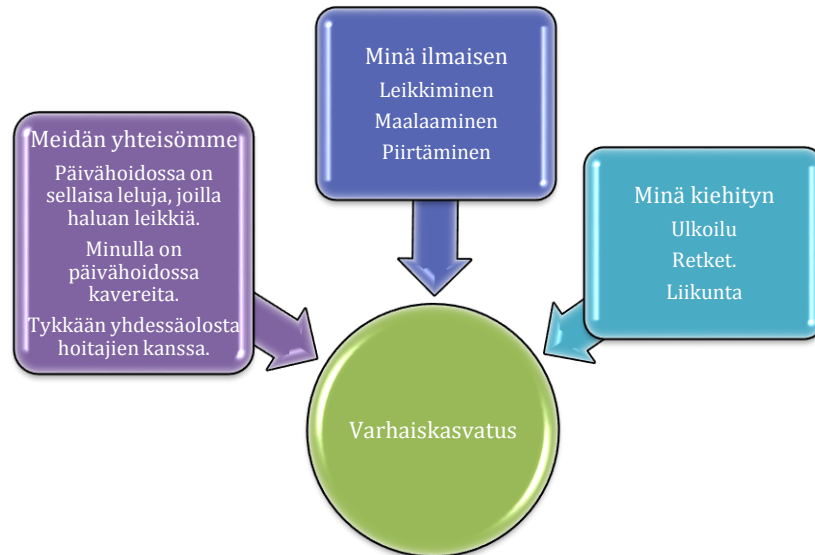
Kyselyjen tuloksia oli hyvin mielenkiintoinen tutkia. Ristiintaulukoinnissa nousi esille se, että suurperheet eivät antaneet leikkivälineille merkitystä, kuten pienperheet ja itsetunnon kohottaminen oli sen sijaan suurperheellisille tärkeää. Tutkimme myös vaikuttaako lasten ikä sisältötoiveisiin tai toimintatapoihin, mutta iällä ei ollut mihinkään vaikutusta ja tämä oli meille yllättävää. Selkeästi kaikki huoltajat arvostivat kiireetöntä ilmapiiriä ja lapsen kohtaamista sekä leikkiä. Oulaistelaisille oli tärkeää myös luonnon merkitys ja monet olivat maininneet luonnon sekä hyvät liikunta mahdollisuudet Oulaisissa erityispiirteeksi, mitä varhaiskasvatuksen kannattaa hyödyntää.

KUVIO 11. Huoltajien toiveet varhaiskasvatuksesta

6.2. Lasten vastaukset

Lasten vastauksia oli helpompi analysoida. Yleisesti ottaen lapset olivat todella tyytyväisiä päivähoiton sisältöön. Kauttaaltaan noin 90% lapsista (N=191) pitivät tai pitivät jonkin verran kysymistämme asioista muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Kyselyn tuloksiin uskomme osittain vaikuttaneen mm. kuluneen päivän tapahtumat ja sitä kautta lasten mielialat sekä esimerkiksi ulkona oleva sää. Myös hoitajien eri tyylit haastatella lapsia, on voinut vaikuttaa lopulliseen tulokseen.

KUVIO 12. Lasten kolme suosikkia kolmesta eri osa-alueesta

Meidän yhteisömmme -kohdassa kyselimme perusasioita, kuten ruokaa, lepoa, kavereita, leluja, hoitajia ja leikkiaikaa. Ristiintaulukoinnissa tuli ilmi, että tytöt pitivät poikia enemmän lepoa ja yhdessä olosta hoitajien kanssa. Ruuasta, leluista sekä riittävästä leikkiajasta tytöt ja pojat ovat prosentuaalisesti melkein samaa mieltä. Perhepäivähoidossa lapset olivat tyytyväisempiä ruokaan, leluihin sekä yhdessäoloon hoitajien kanssa, kuin päiväkodin lapset. Perhepäivähoidossa lapset kokivat myös, että heillä on enemmän kavereita ja leikki aikaa, verrattaessa päiväkodin lapsiin. Lepohetket olivat vähiten pidetty asia tästä kategoriasta, mutta päiväkodin asiakkaat olivat silti perhepäivähoidon asiakkaita tyytyväisempiä lepoahteen. Iällä ei havaittu olevan suurta merkitystä vastauksien kannalta. Yhdestä viiteen vuotiaat olivat lähes poikkeuksetta 80-95% samaa mieltä. Poikkeuksena olivat kuusivuotiaat, joista vain 55,6% piti ruuasta ja 37% lepoahteen sekä leikkiajan riittävästä 63%.

Minä ilmaisen -kohdassa kyselimme itsensä ilmaisuun liittyviä kysymyksiä kuten leikki, rakentelu, piirtäminen, maalaaminen, askartelu, muovailu ja musiikki. Tämäkin oli lasten mielessä tykätty osa-alue, etenkin tytöt pitävät luovista, itseä ilmaisevien asioiden tekemisestä keskimäärin poikia enemmän. Rakentelu sai vähiten kannatusta tästä kategoriasta, pojat tykkäsivät kuitenkin rakentelusta tyttöjä enemmän. Leikki, rakentelu, piirtäminen ja muovailu olivat perhepäivähoidon lapsista mieluisampaa kuin päiväkodin lapsille. Päiväkodissa taas lapset pitivät maalaamisesta ja askartelusta enemmän. Musiikista kaikki pitivät prosentuaalisesti yhtä paljon. Iällä ei havaittu olevan suurta merkitystä vastauksien kannalta. Poikkeuksena olivat kuusi- ja seitsemänvuotiaat, joista vain n.45% piti rakentelusta ja n. 55% piirtämisestä. Kuusivuotiaista vain 66,7% piti askartelusta, muovailusta ja musiikista piti 63%.

Minä kehityksen -osiossa kyselimme liikunnasta, ulkoilusta, pelaamisesta, pöytäpeleistä, tietokoneesta, retkistä ja kirjojen lukemisesta. Pojat tykkäsivät tyttöjä enemmän pallo- ja mailapeleistä sekä ulkoilusta. Tytöt tykkäsivät hieman poikia enemmän liikunnasta, retkistä ja pöytäpeleistä sekä lukemisesta. Tietokone sai vähiten kannatusta tästä kategoriasta, mutta kummaltakin sukupuolelta saman verran. Perhepäivähoidon lapset pitävät enemmän pallo- ja mailapeleistä sekä retkistä ja lukemisesta, kuin päiväkodin lapset. Päiväkodin lapset taas pitävät enemmän liikunnasta, pöytäpeleistä sekä tietokoneesta, kuin muut. Ulkoilusta kaikkien asiakkaat pitävät lähes yhtä paljon. Iällä ei havaittu olevan suurta merkitystä vastauksien kannalta. Poikkeuksena olivat kuusivuotiaat, joista vain 55,6% tykkäsi maila ja pallopeleistä, 57,7% tietokoneesta, 59,3% retkistä.

6.3. Meijän vasu

Tavoitteenamme oli kirjoittaa Oulaisten paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan huoltajien ja lasten nostamat toiveet varhaiskasvatuksen sisällöstä. Tässä kappaleessa muutama esimerkki, kuinka he ovat saaneet äänensä kuuluviin varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön.

Henkilöstön on pyrittävä kiirettömään ilmapiiriin (Meijän vasu, 2). Oppimisympäristönä hyödynnetään luontoa ja ulkoilupaikkoja sekä liikenneturvallisuuskasvatus toteutetaan lähiympäristössä eri vuodenaikojä hyödyntäen (Meijän vasu, 7). Liikunnallisuuteen varhaiskasvatus pyrkii innostamaan lapsia monipuolisuudellaan, ohjauksellaan sekä tarjotaan myös omaehtoista liikuntaa. Varmistetaan myös, että liikuntavälineet ovat käytettävissä omaehtoisen liikunnan ja leikin aikana. (Meijän vasu, 16-17.) Leikki nousi myös yhteisenä tärkeänä toiveena varhaiskasvatuksen sisältöön. Varhaiskasvatushenkilöstö tiedostaa leikin merkityksen lasten ajatteluun ja kielen kehittämiseen sekä yleisesti leikkitaiteeseen, tulee heidän rikastuttaa leikkiä mm. kiireettömällä ilmapiirillä ja leikin jatkuvuudella (Meijän vasu, 9).

Huoltajat toivoivat aitoa kohtaamista sekä yleisesti hoitoa ja huolen pitoa. Tästä Oulaisten paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa lukee valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman tapaan, että suojellaan ja edistetään lasten oikeutta hyvään, lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisenaan, kuin hän on sekä tuetaan ja arvostetaan häntä yksilöllisesti. (Meijän vasu, 3.) Lasten mahdollisuudesta osallistua hoitopäivien kulkuun on kirjoitettu myös Meijän vasuun. Lapsia kannustetaan omaaloitteisuuteen ja heitä tuetaan osallistumaan ja vaikuttamaan. Heidän ajatuksia arvostetaan. Lapset saavat osallistua ja suunnitella sekä toteuttaa toimintaa yhdessä henkilöstön kanssa. (Meijän vasu, 6.)

7. POHDINTA

Opinnäytetyöprosessimme kesti lähes vuoden. Aluksi koimme, että otimmeko kokemattomina ja juurikaan varhaiskasvatuksesta tietoa omaavina liian haasteellisen tehtävän ja suuren vastuun. Opettajamme myös kauhistelivat tehtävämme laajuutta, mutta helpottuivat kuullessaan meidän hyvästä taustatuesta. Kirsin tullessa työmme ohjaajaksi, vahvisti hän meitä aiheen ajankohtaisuudesta. Jälkeenpäin ajateltuna tämä prosessi on ollut hyvin opettavainen ja vahvistanut kiinnostustamme varhaiskasvatuksen työkentälle.

Kyselyihimme saimme yli 300 vastausta, joten kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä oli paras vaihtoehto. Näin saimme tarkasti vastaukset sekä määrinä että prosentuaalisesti, sekä kykenimme analysoimaan vastaukset nimettöminä. Kyselylomakkeen vajeriskistä huolimatta, uskalsimme käyttää sitä, sillä kuulemamme mukaan Oulaisissa on vastattu hyvin aikaisempiin kyselyihin. Huoltajien vastausprosentin odotimme kuitenkin olevan hieman suurempi, sillä heillä oli hyvä mahdollisuus vaikuttaa paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön. Mietimme, tiesivätkö he oikeasti, mihin heillä oli mahdollisuus osallistua ja uskoivatko he vaikuttamisen mahdollisuuteen. Tämä oli kuitenkin uusi asia, että huoltajien ja lasten kanssa pyritään tekemään yhteistyötä näinkin laajasti. Mietimme myös, oliko tiedottamisessa ja saatekirjeessä parantamisen varaa. Ymmärsivätkö huoltajat, että heillä oli oikeastikin mahdollisuus osallistua paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun ja toteutukseen. Toisaalta myös huoltajien henkilökohtainen kokemus varhaiskasvatuksen sisällön tärkeydestä heille itselleen on saattanut vaikuttaa heidän vastausinnostukseensa.

Lasten vastausprosentin oletimme olevan hieman korkeampi, sillä ne tehtiin työntekijöiden toimesta päivähoidon aikana. Lasten vastausprosenttiin ovat vaikuttaneet ne, että osa lapsista oli sairaana tai lomalla kyselyviikon aikana sekä kaikille lapsille (alle 2 vuotta) ei kyselyä suoritettu, vaikka niin toivoimme. Lasten osallisuutta varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun nostaa haastattelukysely, joka on myös aiempien tutkimustulosten perusteella yksi loistavista tavoista saada lapset osalliseksi varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun (3.6). Hämäävänä tekijänä lasten haastattelussa oli ehkä valmiin kyselylomakkeen tarjoamat hymiöt. Mietimme, ymmärsivätkö kaikki lapset varmasti mitä hymiöt tarkoittavat. Vaihtoehdoista hymyilevä ja surullinen selkeästi ilmaisee tarkoituksensa, mutta tarjolla ollut, pidän jonkun verran -hymiön suu oli suora viiva, mikä saattaa johtaa harhaan enemmän negatiivisella, kuin positiivisella asialla. Olemme kuitenkin tyytyväisiä sekä aikuisten, että lasten vastausprosenttiin, sillä molemmista oli yli 50% vastannut kyselyihin. Kyselymme tuloksia ei kuitenkaan voi

yleistää, sillä otoksen pieni koko vähentää yleistettävyyttä. Vastaukset koskevat vain oulaistelaisten mielipiteitä ja mitä he arvostavat varhaiskasvatuksessa.

Kaiken kaikkiaan olemme erittäin tyytyväisiä kyselyjen tuottamaan lopputulokseen. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä mahdollisti ristiintaulukoinnin, jonka ansiosta nousi ennalta-arvaamattomia tutkimustuloksia. Teimme paljon erilaisia ristiintaulukoiteja vertailemalla mm. perhepäivähoidon ja päiväkodin asiakkaita sekä pienperheiden ja suurperheiden ajatuseroja. Ristiintaulukoimme myös lapsien vastauksia tutkien, ovatko tytöt eri mieltä kuin pojat, sekä miten eri ikäisten vastaukset poikkesivat toisistaan. Oli mielenkiintoista huomata esimerkiksi se, kuinka suurperheet arvostivat eri asioita varhaiskasvatuksen arvoista, vaikka heidän toiveensa varhaiskasvatuksen sisällöstä oli sama kuin pienperheilä. Perhepäivähoidon asiakkailta ja päiväkodin asiakkailtakin syntyi eroavaisuuksia niin huoltajien kuin lastenkin vastauksissa. Kuulemiemme mukaan monet perheet haluavat pienet lapsensa mieluummin perhepäivähoitoon kuin päiväkotiin, jossa ryhmäkoot ovat suuria. Mielestämme tämän tutkimuksen tulokset konkretisoivat saman asian, sillä lapset kuin huoltajatkin olivat yleisesti ottaen tyytyväisempiä perhepäivähoidon asiakkaina.

Pohdimme paljon ristiintaulukointia tehdessä, että mistä johtuu, kun perhepäivähoidossa asiat tuntuvat olevan paremmin kuin päiväkodissa? Ovatko työntekijät enemmän läsnä perhepäivähoidossa, vaikuttavatko pienet lapsiryhmät, joihin on helpompi rakentaa luottamussuhdetta kuin suurempaan lapsiryhmään päiväkodissa. Pystyvätkö he paremmin näkemään ja toteuttamaan lasten sekä huoltajien yksilölliset tarpeet, kuin päiväkodissa. Siitä olisi mielenkiintoista saada enemmän tietoa, mitkä ovat ne ratkaisevat tekijät, miksi perhepäivähoidossa asiat tuntuvat olevan paremmin.

Tehdessämme ristiintaulukoiteja verraten eri asioita ja tekijöitä keskenään, Oulaisten varhaiskasvatuksen henkilöstö voi hyödyntää tuloksia tehdessään omia päiväkotikohtaisia varhaiskasvatussuunnitelmia. Ristiintaulukoinnin ansiosta oulaistelaiset varhaiskasvattajat kykenevät kehittämään oppimisympäristöään tarkemmin tietäen esimerkiksi, mitä eri ikäiset lapset haluavat ja mistä päiväkodin tai perhepäivähoidon lapset pitävät. Lisäksi tulosten myötä tuli kehityskohteita ilmi varhaiskasvatukseen mm. tiedottamisen sekä uusien yhteistyötapojen suhteen. Aiempia tutkimustuloksia esimerkiksi huoltajien kanssa tehdystä yhteistyöstä voisi hyödyntää. Huoltajien osallisuuden lisäämiseen vaikuttavat yhteistyö, vuorovaikutus, luottamus, kunnioitus, suvaitsevaisuus sekä huoltajien auttaminen, joihin voi kiinnittää huomiota hyvillä vuorovaikutustaidoilla päivittäisissä tilanteissa ja lapsen varhaiskasvatuskeskusteluissa (3.6). Aiemmat tutkimustulokset hyödyntäen niin huoltajien, kuin lastenkin osallisuutta kyettäisiin parantamaan tiedostamalla keinot osallisuuden lisäämiseen.

Osallisuus on nostettu tärkeäksi tavoitteeksi koko Suomessa ja EU:ssa, mikä näkyy tätä myöten uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa. Osallisuus on herättänyt paljon keskustelua ja sen toteutuksesta on paljon erilaisia näkemyksiä eri päivähoitopaikoissa. Tekemässämme tutkimuksessa oli hämmästyttävää se, että huoltajat eivät pitäneet vaikuttamisen mahdollisuutta ja osallisuutta juuri ollenkaan tärkeänä asiana, vaan se oli saanut päivähoidon arvoissa vähiten ääniä. Mietimme uskovatko huoltajat vaikuttamisen mahdollisuuteen ja kokevatko he osallisuuden tärkeäksi. Mietimme myös sitä, että ymmärtävätkö huoltajat mitä osallisuus ja vaikuttamisen mahdollisuus tarkoittaa. Osallistumisesta äkkiä voi tulla mieleen, että kunhan lapset saavat olla kaikessa mukana, ovat he osallisia tekemisiin. Uskovatko huoltajat sitä, että lapsen toiveet otetaan huomioon suunnittelussa, toteutuksessa ja heille annetaan jopa vastuuta päätösten teosta. Tämä kaikki on uutta ja uuden Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman myötä kaikki varhaiskasvatuksen henkilöstö vielä opettelee toteuttamaan varhaiskasvatusta sen pohjalta. Ehkä huoltajat eivät vielä tiedä uudistuksesta paljoa. Saattaahan se johtua myös siitä, että huoltajien lapsuudessa näistä ei ole juurikaan puhuttu ja nyt nämä tuntuvat vierailta asioilta varhaiskasvatukseen liitettynä. Ajattelevatko huoltajat, että vaikuttaminen ja osallisuus kuuluvat vasta nuoruuteen ja aikuisuuteen?

Huoltajien ja lasten vastauksia tutkiessa, yhtäläisyytenä kaikkien tutkimusvastauksista nousi luonto ja liikkuminen. Oulaistelaiset painottivat heidän oman ympäristön tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnettäväksi varhaiskasvatuksessa. Lasten kyselyissä tämä nousi esille siinä, kun he tykkäsivät retkistä ja liikkumisesta ulkona. Kaikkein mieluisinta lapsille oli kuitenkin leikkiminen, jota myös huoltajat painottivat varhaiskasvatussisällöstä kysyttäessä. Luonto, liikunta ja leikki löytyvät myös Oulaisten paikallisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta, Meijän vasusta. Näiden tutkimustulosten avulla pääsimme päämäärämme, eli saimme tuotua Oulaisten paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan huoltajien ja lasten esille nostamat tärkeät asiat näkyviin. Varhaiskasvatussuunnitelmasta löytyvät kyselyjen avulla nousseet toiveet oppimisympäristöstä, varhaiskasvatuksen arvoista, yhteistyömuodoista ja toimintakokonaisuudesta.

Vaikka huoltajat arvostivatkin leikkiä, oli yllättävää, että päiväkodin asiakkaina he kuitenkin pitivät tärkeämpänä aikuisen ohjaamia toimintatuokioita kuin lapsen vapaata leikkiä. Perhepäivähoidossa asiakkaat pitivät vapaata leikkiä tärkeämpänä, kuin ohjattuja toimintatuokioita. Ajatellaankohan, että päiväkodissa painotetaan enemmän ohjaukseen ja opettamiseen, kuin perhepäivähoidossa? Ehkä varhaiskasvatuksen ajattellessa olevan päiväkodissa enemmän koulutyypistä, jolloin aikuinen ohjaa tuokiot Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet mielessään ja lapset opettelevat tuleviin kouluvuosiin. Kuitenkaan emme kysyneet, kuinka paljon päivän aikana vanhemmat toivoivat ohjattua

toimintatuokiota, joten emme voi varmaksi tietää ovatko huoltajat tyytyväisiä jos päivän aikana on yksi 15 minuutin ohjattu tuokio vai kolme sellaista. Emme siis voi varmaksi sanoa muuta kuin sen, että perhepäivähoidon asiakkaana olevat huoltajat pitivät vapaata leikkiä tärkeämpänä kuin ohjattuja tuokioita.

Nykyään kouluissa ollaan siirrytty enemmän tietokoneiden pariin jo alakoulusta alkaen. Tällä tietenkin pyritään pysymään mukana kehittyvässä yhteiskunnassamme, jossa on noussut tärkeäksi tietotekniikan osaaminen. Mediakasvatusta on tuotu myös varhaiskasvatukseen ja se näkyy nykyisessä varhaiskasvatussuunnitelmassa, jonka myötä varhaiskasvatuksen yhtenä tehtävänä on tukea lapsia näiden taitojen kehittymiseen. Tutkimuksessamme tuli kuitenkin ilmi, ettei oulaistelaisista huoltajista kukaan pitänyt mahdollisuutta tietotekniikankäyttöön tärkeänä, ei edes sisältönä. Myöskään lapset eivät pitäneet tietokonetta mitenkään erityisen tärkeänä ja monet lasten kommentit viittasivat siihen, ettei kotona käytetä tietokonetta.

Ihmettelimme hyvin paljon sitä, että miksi Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa niin voimakkaasti varhaiskasvatushenkilöstön työtä, vaikka lapset ja huoltajat eivät arvosta samoja asioita. On haastavaa työskennellä siten, että kaikki ovat tyytyväisiä työn sisältöön. Lapset rakastavat leikkimistä ja oppivat sitä kautta erilaisia taitoja. Leikkiä pidetään tärkeänä onneksemme myös Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa sekä huoltajien toiveissa. Kuitenkin osallisuus ja vaikuttaminen tulisivat olla suuressa roolissa päivähoidon arjessa Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaan, mikä taas ei ole huoltajien mielestä juurikaan tärkeää. Heidän mielestä olisi tärkeämpää tarjota kiireetön ilmapiiri sekä hyvää hoitoa ja huolenpitoa. Samoin mediakasvatusta on Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaan oltava osana varhaiskasvatusta ja tämä ei Oulaisissa saanut juuri ollenkaan puoltavia ääniä. Miksi sitä tulisi tarjota, jos huoltajat ja lapset eivät sitä halua? On siis hyvin haastavaa varhaiskasvatuksen henkilöstölle pitää kaikki osa puolet tyytyväisinä ja tarjota laadukasta, kasvua ja oppimista kehittävää varhaiskasvatusta kiirettömässä ilmapiirissä, mikä sisältää tavoitteellista toimintaa yksilöinä jokaiselle lapselle.

Tiedonannossa oli selvästi aukkoja Oulaisten varhaiskasvatuksessa. Noin 40% huoltajista (N=133) eivät olleet täysin tyytyväisiä tiedonkulkuun päivähoidossa. Osa huoltajista kaipasi enemmän tietoa, mitä varhaiskasvatus on Oulaisissa ja mitä lapsi tulee oppimaan päivähoidossa sekä mitä päivähoito ohjelmaan kuuluu. Nämä ovat mielestämme perusasioita, jotka pitäisi olla tiedossa kaikilla. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa pidetään yhtenä tärkeänä yhteistyön välineenä päivähoidossa, mutta kuitenkin vain 9% päiväkodin asiakkaista (N=100) piti sitä tärkeänä yhteistyötapanä. Perhepäivähoidossa

lapsen varhaiskasvatussuunnitelma oli kolmanneksi suosituin yhteistyöväline. Suurperheet arvostivat lapsen varhaiskasvatuskeskusteluita enemmän (52,6%, N=19), kuin pienperheet (8,3%, N=108).

Tiukan aikataulun myötä saimme uurastaa toden teolla koulun ohella Oulaisten uutta varhaiskasvatussuunnitelmaa tehdessä, jonka tekeminen kesti yhteensä neljä kuukautta. Tämä oli kaikesta kiireestä ja stressistä huolimatta todella antoisaa ja opettavaista aikaa meille. Saimme kokea varhaiskasvatussuunnitelmaprojektin monet vaiheet, johon kuuluivat kyselyjen suunnittelu ja tulosten analysointi, monia erilaisia kokouksia, itse kirjoittamistyötä sekä kuvittamista. Tietämättömyydestä ja kokemattomuudesta johtuen koimme monenlaisia tunteita, epätietoisuutta, onnistumisen kokemuksia ja oivalluksia sekä monia yhteisiä kilometrejä ja viikonloppuja varhaiskasvatussuunnitelman parissa. Meistä tuli hyvä pari, sillä osasimme hyödyntää kummankin vahvuuksia tukien toisiamme jatkuvasti. Tämän tutkimuksen teko on kehittänyt meitä tutkijoina, tulevina sosionomeina ja varhaiskasvattajina. Yhteistyön tekeminen alan ammattilaisten kanssa on ollut myös mielenkiintoista ja kehittävää. Olemme päässeet tutustumaan niin varhaiskasvatusjohtajaan kuin moneen päiväkodin johtajaan. Olemme saaneet aikataulumme toimimaan ja yhteistyömme on sujunut hyvin. On ollut mukava, että meidät opiskelijat on otettu vastaan yhtenä heistä, eikä meitä ole pidetty huonompana. Mielipiteitämme on otettu huomioon, kuten myös me olemme olleet ymmärtäväisiä heitä kohtaan.

Nyt kun Meijän vasu on otettu Oulaisissa käyttöön, olisi mielenkiintoista tietää, kuinka henkilökunta on ottanut paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman vastaan, kuinka varhaiskasvatussuunnitelmia toteutetaan ja arvioidaan päiväkodeissa ja miten se näkyy joka päiväisessä arjessa. Oliko tämä työ turha? Oulaisissa on useampi eri päivähoitopaikka, joten olisiko ollut järkevämpi tehdä oma päivähoitopaikka koskeva varhaiskasvatussuunnitelma, olisiko sen myötä saatu juuri heidän tarpeisiin vastaava yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksen henkilöstöltä vaaditaan todella paljon muutosmyönteisyyttä, sillä Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman tultua työn lähtökohdaksi, on se tuonut suurta muutosta päivähoidon henkilöstön työrutiineihin. Olisi myös mielenkiintoista tietää jatkotutkimuksena, mitä eroavaisuuksia eri kuntien välillä löytyy vastaustuloksissa.

LÄHTEET

Alaranta, I. 2017. Lapsuus ei katoa koskaan. Turun lastentarhan tarina 1868-2018 – varhaiskasvatuksen kehitys osaksi nykyperhe-elämää ja koulutusjärjestelmää. Turun ammatti-instituutti: painopalvelut. Saatavissa:

https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/lapsuus_ei_katoa_koskaan_080617_www.pdf. Viitattu 3.10.2017.

Alila, K & Kinos, J. 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Taustaineisto varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työn tueksi. Opetus ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä. Koulutuspolitiikan osio. Saatavissa:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75258/tr12.pdf?sequence=1>. Viitattu 1.10.2017.

Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Saatavissa:

<http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>. Viitattu 18.3.2017.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Karila, K., Kosonen, T. & Järvenkallas, S. 2017. Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017-2030. Suuntaviivat varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostamiseen sekä päiväkotien henkilöstön osaamisen, henkilöstörakenteen ja koulutuksen kehittämiseen. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Saatavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80221/okm30.pdf>. Viitattu: 10.11.2017.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2007. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut!. Turva ja tunteet lapsen silmin. Juva: Bookwell Oy.

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Tampereen yliopisto, kasvatustieteiden yksikkö. Akateeminen väitöskirja.

Lastensuojelu. Info. Vanhempien oikeudet ja velvollisuudet. Saatavissa:

<https://www.lastensuojelu.info/lastensuojelun-perusta/vanhempien-oikeudet-ja-velvollisuudet/>. Viitattu 6.3.2017.

Meijän vasu.2017. Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelma 2017. Saatavissa:

http://www.oulainen.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/oulainen/embeds/oulainenwwwstructure/17180_Oulaisten_Varhaiskasvatussuunnitelma_2017.pdf. Viitattu 26.9.2017.

Ojala, M. 2015. Varhaiskasvatus, esiopetus ja koulun alku lapsen oppimisen ja kehittymisen näkökulmasta. Helsinki: Unigrafia Oy.

- Opetushallitus. 2016a. Uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet päätetty. Opetushallituksen lehdistö tiedote. Saatavissa: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/varhaiskasvatus/103/0/uudet_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_paatetty. Viitattu 6.3.2017.
- Opetushallitus. 2016b. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf. Viitattu 7.3.2017.
- Opetushallitus. Varhaiskasvatus. Saatavissa: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus. Viitattu. 6.3.2017.
- Oulaisten kaupunki. 2017. Varhaiskasvatus. Saatavissa: <http://www.oulainen.fi/paivahoito>. Viitattu 13.11.2017.
- Pajulammi, H. 2014. Lapsi, oikeus ja osallisuus. Viro: Print Best.
- Pehkonen A. & Väänänen -Fomin M. 2011. Sosiaalityön arvot ja etiikka. Jyväskylä: Tekijät ja PS-kustannus.
- Shier, H. 2001. Pathways to participation: openings, opportunities and obligation. Children & society volume 15, 107-117. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://ipkl.gu.se/digitalAssets/1429/1429848_shier2001.pdf. Viitattu 30.10.2017.
- Tanneraho, Maija. 2014. Vanhempien osallisuuden elementtejä suomalaisen varhaiskasvatuksen kontekstissa. Helsingin yliopisto, kasvatustiede. Pro-gradu tutkielma.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016. Osallisuus. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>. Viitattu 6.3.2017.
- Tilastokeskus. Perheet. Saatavissa: http://tilastokeskus.fi/til/perh/2014/perh_2014_2015-05-28_tie_001_fi.html. Viitattu 12.3.2017.
- Uudistuva lapsen vasu, Noora Heiskanen. (Opetushallitus) 2017. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=pDLQZZIsids&feature=youtu.be> . Viitattu 18.8.2017.
- Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Viitattu. 6.3.2017.
- Varhaiskasvatuslaki 36/1973. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Viitattu 6.3.2017.
- Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4., uudistettu painos. Juva: Bookwell Oy.
- YK:n yleissopimus lasten oikeuksista. Saatavissa: https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf. Viitattu 9.11.2017.

Tervetuloa tekemään kanssamme uutta paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa!

Hyvät vanhemmat,

Olemme laatimassa Oulaisten sivistystoimessa uutta paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa, joka otetaan käyttöön 1.8.2017. Varhaiskasvatuksen toteuttamiseen liittyvät tavoitteet ja suunnitelmat ovat uudistumassa tämän päivän tarpeita vastaaviksi.

Oheiseen kyselyyn vastaamalla pystytte vaikuttamaan ja saamaan vanhempien äänen kuuluville tulevaan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Näin voimme vahvistaa ja kehittää varhaiskasvatuksen laatua Oulaisissa. Lisätietoa uudesta varhaiskasvatussuunnitelmasta voitte kysyä lapsenne päivähoidosta.

Palautathan kyselyn lapsesi päivähoitoon 6.2.2017 mennessä.

Lämmin kiitos arvokkaasta yhteistyöstänne jo etukäteen!

Terveisin,

Anne Järvenpää

Varhaiskasvatusjohtaja

p. 044 4793287

VARHAISKASVATUSKYSELY VANHEMILLE

Kuka täyttää	Olen	Lapsien lukumäärä	Varhaiskasvatuksessa olevan / olevien iät
☐ Äiti ☐ Isä ☐ Yhdessä	☐ Perhepäivähoidon asiakas ☐ Päiväkodin asiakas		

Vastaa **4** seuraavaan kysymykseen numeroimalla tärkeysjärjestykseen **1-3**.
(1 = tärkein jne.)

1. Lapseni varhaiskasvatuksessa 3 tärkeintä **arvoa / asiaa** ovat:

- Luottamuksellisuus
- Hyvä hoiva ja huolenpito
- Omatoimisuus
- Tekemisen ja oppimisen ilo
- Monipuolinen ja tavoitteellinen toimintatapa
- Tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus
- Itsetunnon vahvistaminen
- Erilaisuuden ja yksilöllisyyden arvostaminen
- Välittävä, hyväksyvä ja kiireetön ilmapiiri
- Vaikuttamisen mahdollisuus ja osallisuus
- Tunne ja itsesäätelytaidot
- Eettisyys (hyvät tavat, toisen kunnioittaminen ja huomioon ottaminen)
- Jokin muu, mikä?; _____

2. Mielestäni tärkeimmät 3 **toimintatapaa** varhaiskasvatuksessa ovat:

- Vapaa leikki
- Aikuisen ohjaama leikki
- Aikuisen ohjaamat toiminta tuokiot; mm. pienryhmät, teematyöskentely
- Mahdollisuus itsenäiseen tekemiseen
- Ulkoilu ja luonnossa liikkuminen
- Retket esim. Kirjastoon, leikkikentälle tai urheilukentälle
- Mahdollisuus tietotekniikan käyttöön
- Monipuoliset leikkivälineet
- Vierailut; mm. lasten kulttuuri
- Jokin muu, mikä?; _____

3 . Mielestäni on tärkeää, että varhaiskasvatukseen **sisältyy** 3 seuraavaa asiaa:

- Musiikki
- Kädentaidot ja kuvataide
- Liikunta
- Lastenkirjallisuus
- Esiintyminen ja eläytyminen
- Etiikka ja uskonto
- Tieto- ja viestintäteknologia
- Matematiikan valmiudet
- Luonnon ilmiöt/ tutkiminen/ kokeileminen
- Lukemisen valmiudet
- Jokin muu, mikä?; _____

4. Mielestäni toimivimmat 3 **yhteistyötapa**a kodin ja varhaiskasvatuksen välillä ovat:

- Ilmoitustaulu / ilmoitus ovessa
- Reissuvihko
- Sähköposti
- Juhlat
- Säännölliset tiedotteet toiminnasta
- Asiakaskysely
- Keskustelut henkilökunnan kanssa tuonti- ja hakutilanteessa
- Illat huoltajille
- Koko perheen teemaillat
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut
- Jokin muu, mikä?; _____

6. **Rastita**; mielestäni monialainen yhteistyö on tärkeää mm. neuvolan, perhetyön kanssa.

Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	En osaa sanoa	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
---------------------	-----------------------	---------------	---------------------	-------------------

7. **Rastita**; koen saavani riittävästi tietoa lapseni varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista.

Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	En osaa sanoa	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Koska;				

8. Kerro, mitä hyviä asioita / erityispiirteitä Oulaisista löytyy varhaiskasvatuksen tueksi.

Kiitos!

ASIAKASKYSELY LAPSILLE

Kevät 2017/Oulaisten kaupunki/varhaiskasvatus
(Tehdään aikuisen kanssa. Aikuinen kirjaa.)

Vastaaja on poika	Vastaaja on tyttö	Ikä	Vastaaja on pph:sta	Vastaaja on päiväkodista	Vastaaja on ryhmiksestä
-------------------	-------------------	-----	---------------------	--------------------------	-------------------------

Mitä mieltä olet;

(pidän, pidän jonkin verran, en pidä)

Lapsen suusta;

 RUOKAILU	
 LEIKKIMINEN	
 RAKENTELU	
 LIIKUNTA	
 PIIRTÄMINEN	
 MAALAAMINEN	
 ASKARTELU	
 MUOVAILU	
 ULKOILU	
 PÖYTÄPELIT	
 PELAAMINEN (pallo,maila)	
 TIETOKONE	
 RETKET	
 KIRJOJEN LUKEMINEN	
 MUSIIKKI	
 LEPOHETKET	

1. Päivähoidossa on sellaisia leluja, joilla haluan leikkiä?

		
Mitkä niitä ovat;		

2. Päivähoidossa on riittävästi leikkiaikaa.

		
---	---	---

3. Minulla on päivähoitossa kavereita.

		
--	--	--

4. Yhdessäolo hoitajien kanssa.

		
---	---	---

5. Parasta päivähoitossa on.

OULAISTEN KAUPUNGIN
SIVISTYSTOIMI

TODISTUS

Sosionomiopiskelija Riika Vähäaho (030193) on osallistunut Oulaisten kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun ja laatimiseen ajalla 1/2017-5/2017. Riika on osallistunut varhaiskasvatussuunnitelman valmisteluun liittyviin palavereihin, henkilökunnan koulutustiloihin sekä varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun, kirjoittamiseen ja kuvittamiseen.

Oulainen 4.9.2017

Anne Järvenpää

Varhaiskasvatusjohtaja

Sivistystoimi

Lautatarhankatu 7 B

86300 OULAINEN

puh. 044 4793287

OULAISTEN KAUPUNGIN
SIVISTYSTOIMI

TODISTUS

Sosionomiopiskelija Liisi Vähäsöyrinki (060689) on osallistunut Oulaisten kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun ja laatimiseen ajalla 1/2017-5/2017. Liisi on osallistunut varhaiskasvatussuunnitelman valmisteluun liittyviin palaverihin, henkilökunnan koulutustiloihin sekä varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun, kirjoittamiseen ja kuvittamiseen.

Oulainen 4.9.2017

Anne Järvenpää
Varhaiskasvatusjohtaja
Sivistystoimi
Lautatarhankatu 7 B
86300 OULAINEN
puh. 044 4793287

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan

Oulaisten Sivistystoimi

Vastuuhenkilö organisaatiossa

Tutkimusluvan anaja(t)

Liisi Vähäsyrinki
Riika Vähäaho

Osoite

Puhelin

Sähköpostiosoite

Tutkimuksen nimi

Vanhempien ja lasten kysely

Tutkimuksen tarkoitus

Saada vanhempien ja lasten mielipiteet
Oulaisten varhaiskasvatussuunnitelmaan

Tutkimuksen kohderyhmä

Oulaistellaiset vanhemmat ja lapset

Aineiston keruun arvioitu ajankohta

15.2

Tutkimusmenetelmä

kysely

Tutkimussuunnitelma hyväksytty

17 / 1 20 17

Tutkimuksen ohjaaja

Leena Raudaskoski

Lupa myönnetään

paikka

Oulaisten

aika

17 / 1 20 17

 anomuksen mukaisesti muutosehdotuksin hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus

Am Järj

LIITTEET

- Tutkimussuunnitelma
 Kysely/haastattelulomake
 Muut liitteet, mitkä